

SANT GENIS DELS AGUDELLS

DE LA CAPELLA PRIMITIVA AL
CIMENT PREFABRICAT.

Raimon BONAL - Joan COSTA

Barcelona, juny 1979

FUNDACIO JAUME BOFILL

INTRODUCCIO

El barri que tenim el goig de presentar en aquest informe es troba emplaçat a l'àrea de muntanya de la ciutat de Barcelona i té unes característiques històriques, socials, demogràfiques i econòmiques que li donen un caràcter d'originalitat incontestable.

Aquest breu informe ha estat dut a terme per la Fundació Jaume Bofill amb l'intent de satisfer una petició explícita de les instàncies cíviques del barri; aquestes, amb molt bon encert, ens demanen de sistematitzar panoràmicament la realitat que viuen per tal de portar una incidència més eficient i realista sobre les relacions socials de la comunitat de veïns que comparteix un idèntic racó de la ciutat de Barcelona.

No ens han pas preocupat les qüestions epistemològiques de saber quins camins eren els òptims per a arribar a conèixer exhaustivament aquesta realitat urbana. Com es veurà, a vegades hem fet recurs als mètodes estadístics, d'altres a fonts documentals i en altres ocasions hem cercat uns interlocutors que ens semblaven adients com a coneixedors d'una esfera de la realitat concreta que el hi ha tocat viure.

El conjunt de la nostra recerca no pretén pas descobrir res de nou; és més, molta de la informació que aquí lliurem ha trobat les seves fonts en els actors socials que treballen i viuen a Sant Genís dels Agudells. Potser l'única originalitat nostra és la de donar uns elements interpretatius a les dades que es desprenen de la vida, la història i l'estructura d'una zona urbana que, en certa manera, ha experimentat un creixement que no és altre que el fruit de l'expansió en taca d'oli de la ciutat de Barcelona, una de les de més densitat demogràfica del món.

L'originalitat de Sant Genís dels Agudells radica en el fet d'ésser un racó del territori de Barcelona, fins a cert punt aïllat i marginal a la ciutat i amb una història molt antiga que es troba en una perfecta ruptura amb els esdeveniments extraordinàriament recents que han acabat configurant un Sant Genís dels Agudells completament diferenciat. No hi ha pas solució de continuïtat entre els orígens i la història més recent.

Aquesta etapa més recent de Sant Genís dels Agudells, no cal oblidar que va iniciar-se en els moments més evolucionats del llarg període de dictadura que ha sofert el nostre Estat. Aquest fet, que podria

aparèixer com a merament circumstancial, té una significació interpretativa rellevant que no és altra que l'ajudar a entendre per què les manipulacions socio-urbanístiques, generals a tota la ciutat i no pas específiques de Sant Genís, prenen aquí i ara un caire molt refinat; sota l'apariència d'una voluntat i d'un servei popular, les operacions especulatives del sòl i, per tant, d'aquest consum tan essencial com és la vivenda, tenen malgrat tot un caràcter ferotjament dominador i, en conseqüència, presidides incontestablement per l'esperit de lucre. La contradicció rau precisament en el fet que la realitat dels fets està molt ben encoberta sota unes apariències.

En l'elaboració definitiva d'aquest informe, hem trencat absolutament els nostres esquemes prefabricats. Les quatre parts en que es troba dividit són un fidel exponent d'això, puix que a la història del barri hi hem traçat les línies més importants de la vida associativa, de l'increment del procés constructiu del barri i de la configuració estructural de Sant Genís dels Agudells.

La demografia segueix perfectament els nostres esquemes clàssics, introduint-hi un element que ens semblava rellevant i és l'anàlisi de les tendències electorals dels diversos sectors en els que es configura fonamentalment la nostra zona d'estudi.

L'ensenyament és estudiat sota el prisma de la mobilitat escolar que a Sant Genís dels Agudells adquireix unes proporcions importantíssimes.

El darrer capítol de les activitats productives de la zona és quasi un luxe d'informació a un barri en el que la seva funció principal és la residència.

Com es desprèn de la informació donada aquí, el barri de Sant Genís dels Agudells ha estat testimoni de dures polèmiques ideològiques entre diverses tendències que s'expressaven en els termes d'explotadors i explotats. Deliberadament, no volem pas prendre partit explícit per ningú i l'única cosa que veritablement ens preocupava era l'objectivitat. És per això que totes les afirmacions s'havien de verificar i totes les realitats havien d'ésser comprovades. Inclús potser en el capítol històric ens hem prestat a una certa confusió amb les nostres notes aclaratives i la necessitat de matissar moltes de les afirmacions donades com a certes. Que ens perdoni el lector per la possible espessor de comprensió; però el cert és que no sempre les coses eren tan evidents i que el contrast de parers ens obligava a relativitzar afirmacions donades com a definitives.

Voldríem que aquest breu informe fos utilitzat per a millorar i intensificar si això és possible, les relacions socials i la convivència a Sant Genís dels Agudells. Per la nostra part, estaríem ben satisfets que aquesta finalitat fos veritablement aconseguida.

Barcelona, 1 de juny 1979

Raimon BONAL i Joan COSTA
de la Fundació Jaume Bofill.

I. La història completa de Sant Genís dels Agudells

I.1 Els orígens

"Del Mont D'Orsà al Besós, hi ha la cresta de muntanyes que separen Barcelona del Vallès. La serra no té un nom especial. Els llocs muntanyosos, correlativament, són els següents: Mont D'Orsà, serra de Vallvidrera, serra que li diuen de Çerola o d'Agudells i serra de les Finestrelles.

Alguns documents al·lusius a Sant Genís dels Agudells, no el suposen com essent del Territori, sinó del Comtat de Barcelona a despit que no es pugui dubtar que estava dintre del Territori.

Els noms topogràfics són els següents:

Vidrera: herba vitriatua la morella roquera.

Çerola: Ça Erola=era petita o plataforma.

Agudells: diminutiu plural d'Aguda=punxagut.

Finestrelles: diminutiu de Finestres, del llatí fine=extrem; extrem d'una muntanya que tanca una comarca" (1)

Es amb aquestes paraules que es clou la primera al·lusió al lloc d'Agudells que posteriorment ha anat donant vida a un sector urbà de Barcelona. Col·lcerola, primitivament identificat amb Agudells, ha anat quedant reservat pel que avui coneixem com el Tibidabo i, en canvi, una parròquia que es posava sota el patronímic de Sant Genís és qui pren la identitat dels Agudells.

Aquesta parròquia era ja al segle XI una de les deu del territori de Barcelona que coexistien enmig de les capelles i els monestirs. Heus aquí els noms d'aquestes deu divisions parroquials i que durant el mateix segle XI es veurien competides per una onzena, Santa Maria del Mar: Sant Miquel, Sant Just i Sant Jaume (dintre les muralles), Sant Andreu de Palomar, Sant Genís dels Agudells, Sant Gervasi de Cassoles, Sant Vicenç de Sarrià, Santa Eulàlia de Provençana, Santa Maria de Sants i Sant Julià de Montjuïc (1).

L'Església parroquial de Sant Genís dels Agudells, es troba a una altura en metres de 180 sobre el nivell del mar. (2)

---

(1) Carreras Candi, Francesc, Geografia General de Catalunya. La ciutat de Barcelona, A. Martín editor, Barcelona, 1916, pp.291-192

(2) Carreras Candi, Francesc, op.cit. p.13.

De totes maneres, cal dir amb els qui han tramès els fets històrics que Sant Genís dels Agudells era la més pobra i petita de les parròquies del Territori de Barcelona.

"Sa rodalia començava en els puigs que tanquen la Vall-Càrcara o Vallcarca, és a dir, l'actual Puget, que tal vegada es digué llavors d'Aguarn i el cim de Font-roya o Fontrubia, límit de Silvià, qual terme ja era de Sant Andreu.

Santa Maria de Font-roya o Font-rubia (1), avui Mare de Déu del Coll, en 1099 passà a màns dels frares de Sant Cugat del Vallès, amb obligació de tenir-hi monjos que cuidessin d'ella.

Per l'altra banda, la parròquia de Sant Genís dels Agudells limitava amb la de Sant Vicenç de Sarrià" (2).

L'acta de la dotació d'aquesta parròquia és del 4 de juliol del 931. Una competència entre els rectors d'Agudells i de Palomar es resolgué a favor del primer l'11 d'abril del 1237. Absorbida més tard per l'immediat monestir de Sant Geroni, al que s'uní el 1396, tingué poca importància, a despit de la seva antigüetat. Fou restaurada el 1671 i el 1835, per causa del creixement de la barriada d'Horta, es formà la parròquia de Sant Joan d'Horta que limità ostensiblement la dimensió del seu territori. (3)

Conserva l'aspecte d'una parròquia rural del segle XVII assentada en el desnivell de la muntanya, amb el cementiri al costat que ha estat utilitzat fins ben entrat el segle XX.

Abans de la seva unió al monestir de Sant Geroni de la Vall d'Ebron, la seva capellania aparegué unida a la dignitat de Sagristà de la Catedral i fins el 1835 tingué com a sufragània l'església de Sant Joan d'Horta.

Segons el fogatge del 1359, el seu veïnat era de 55 focs, distribuïts així: 8 focs aloers, 28 focs ciutadans, 18 focs d'església i un foch cavaller (4).

El monestir de Sant Geroni de la Vall d'Ebrón, per la seva banda, o de Coll de Cerola arrenca del 1313. Residien allí alguns eremites que, induïts per la reina Violant de Bar (5), ingressaren en la nova ordre dels Gerònims. Però la fundació del monestir es feu amb la importació dels frares de Cotalba (València) i amb una butlla del Papa Climent VII amb data de l'any 1393. (6)

---

(1) En aquesta font, segons creença popular, fou trobada la imatge per un veritable prodigi. Duran Sanpere, Agustí, Barcelona i la seva història, Curial, Barcelona, 1972.

(2) (3) (4) (6) Carreras Candi, op.cit., pp.317, 944, 458 i 483 respectiv.

(5) muller de Joan I.

La vida del monestir de la Vall d'Hebrón fou destruïda per la revolució del 1835 durant la qual els frares hagueren d'abandonar-lo. Sembla que es tractava d'una verdadera joia arquitectònica. El més modern de la seva obra eren els claustres que va fer construir Maria de Castella, muller d'Alfons el Magnànim l'any 1467.

Els frares Gerònims regiren la parròquia fins el 1780; posteriorment, Sant Genís dels Agudells fou regentada per vicaris perpetuats que els frares elegien d'una terna que els hi presentava l'autoritat diocesana. De fet i pràcticament des dels segles XVI al XIX es digué al terme "parròquia de Sant Genís d'Horta" i en la seva gran amplitud territorial, hi havia diversos poblats coneguts pels noms de Sant Genís, Sant Geroni, Collcerola, Sant Cebrià, La Clota, Penitents, La farigola i Vallcarca. (1)

I efectivament, no és fins el 1888 que trobem dividit el municipi d'Horta en quatre districtes: Vallcarca, Penitents, Sant Genís i Coll. (2)

Al segle XIX, Sant Genís no avançà de la mateixa manera que progressaven els altres llocs suburbans de Barcelona. Fou absorbit definitivament per Horta. Els veïns utilitzaven una font de Can Safont, única aigua viva de la barriada, que el propietari va treure el 1889, motivant un llarg plet amb el municipi.

I.2 Els inicis del poblament actual

Més o menys l'any 1946 els terrenys de Sant Genís dels Agudells en la seva part alta es venien a miniparcel·les a 1'30 pessetes el pam. Deien que era zona verda; però la gent venia i construïa i entre ells hi havia molts pocs catalans.

Els terrenys es pagaven a 500 pessetes d'entrada més 150 pessetes al mes. L'especulació i la picaresca fou forta: hi ha hagut terrenys que s'han venut com deu vegades perquè els plaçaments mensuals només pagaven els interessos sense propietat.

Les noves construccions eren verdaderes barraques, puix que els nou vinguts amb quatre fustes i quatre cartrons es van posar a viure. No hi havia serveis: ni aigua, ni llum, ni desaignes i l'únic telèfon era el de la "Casa Amarilla", és a dir, la masia que hi havia a l'antiga Fundació Gresa.

---

(1) Carreras Candi, Francesc, op.cit., p.1013.

(2) Carreras Candi, Francesc, op, cit. p.1054.

La gent es construïa les barraques els diumenges i el que era més curiós és que, després de la venda dels terrenys, no autoritzaven l'edificació. Els nous vinguts cobrien la barraca durant la nit, altrament les tiraven a terra; s'actuava per via del fet consumat.

El 1958 comença la Cooperativa "Los Castores" que compra terrenys a 3 ptes/pam. Fou una iniciativa d'un grup de cristians entre els que hi havia els capellans Josep Vallfuleda i el seu vicari Francesc Vilumara. Totes les vivendes cooperativistes són de propietat.

Poc després, la Cooperativa es fragmentava i van aparèixer tres entitats diferenciades: Paloma (que continuà amb el nom de Castores), Jesús Díez (que es va posar a constructor) i Joan Priu (que, sota el nom de Cooperativa de Vivendes Sant Genís, va prendre l'hegemonia de la zona i estava formada fonamentalment per persones integrades en grups polítics adictees al règim d'aleshores).

A finals del 1958 el senyor Balaguer inicia l'empresa SADIS amb capital del senyor Zalacain i amb participació del clero. Els habitatges construïts per Sadis eren subvencionats i el seu valor era de 70.000 pessetes; es tractava de blocs prefabricats de formigó i el seu pagament s'estipulava de la forma següent: 30.000 ptes de subvenció, 10.000 ptes de SADIS i 30.000 ptes a compte de l'inquilino (es descomptaven mensualment 120 pessetes que era un 20 % d'amortització).

Els lloguers eren mòdics puix que oscil.laven entre 480 i 625 ptes. Quan treuran les barraques, molta gent s'en va a les vivendes de SADIS.

SADIS es disoldrà després d'haver edificat 999 vivendes i així evadeix els compromisos d'equipaments (només ofereix un garaig per a reunions i una pista de bàsquet - propietat de l'Associació de Caps de Família de la que haurem de parlar més tard), encara que no defuig la urbanització. Malgrat tot, SADIS ha deixat 150 famílies visquent en sòtans i actualment es diu ROFLOR.

Els veïns montaran una querella contra SADIS perquè reclamaran les 30.000 pessetes del Ministeri de la Vivenda. L'Associació de Caps de Família, capitanejada pels senyor Priu i mossèn Vilumara, davant la insistència dels veïns, intenten fer de coixí i proposen de no fer una lluita oberta. S'entrevisten amb els dirigents de la Promotora i aquesta exposa la impossibilitat de retornar aquests diners tots de cop; però es va arribar a un acord i avui dia tothom a recuperat els diners menys la part proporcional, és a dir, entorn de les 25.000 ptes.

L'any 1960 el senyor Domingo Garcia Bellsolà va instal.lar sobre el barri de Sant Genís dels Agudells l'empresa Quimiplast que fabrica plantes irradiades. Aquest senyor es diu naturalista i amb els seus insecticides ha contaminat una mina d'aigua que ve de dalt del Tibidabo. Com que no té desaigües, la contaminació ha estat un desenllaç

inevitable, puix que les clavegueres més pròximes acaben a l'actual carrer Olvan.

Posteriorment, els anys 1969-1970, la Cooperativa Graciense de Vivendes edifica uns blocs a la part extrema del barri tocant a la carretera de la Rabassada. Aquest nucli, malgrat tot, no té pas massa incidència a Sant Genís dels Agudells.

L'any 1972 el senyor Balaguer continua operant i juntament amb Riva i Garcia monta l'empresa Inmobles en Renta (INRENTA). Viola Saurer serà l'amo i el senyor Carcassona l'administrador. De fet, construeixen uns pisos d'un altre caràcter social. Han introduït la clàusula d'augment de lloguer i fan habitacles de caràcter suntuós. Oscil·len entre 72 i 85 metres quadrats. Els lloguers van des de les vuit a les vint mil pessetes.

De totes maneres, la suntuositat no és massa evident: són a obra vista i hi ha humitats. A moltes les han hagut d'impermeabilitzar i els únics habitacles que no han estat declarats de caràcter suntuós són vuit pisos, els lloguers dels quals s'en va a les 6.000 ptes.

A despit del que acabem de dir, l'increment demogràfic i de vivendes de Sant Genís dels Agudells no era de cap manera secundat per la infraestructura urbanística. Ja el 4 de febrer del 1969 el diari LA VANGUARDIA, feia una descripció qualificativa del nostre barri en el context d'un article titulat "La remodelación de suburbios: tres sectores de actuación, Torre Baró, Las Roquetas y Sant Genís dels Agudells" i qualificava aquests tres barris "con diagnóstico infraurbanístico de pronóstico grave".

I.3 L'Associació de Caps de Família de Sant Genís i Lladoner

L'any 1963 la situació del barri era la següent: al Lladoner (Can Figuerola) hi havia 840 habitacles i a Sant Genís la Cooperativa Los Castores n'havia edificat 80 en cinc blocs. A més, existien 15 torretes i unes 153 barraques (1). Propietaris molt importants de la zona eren el Marqués d'Alfarràs i els Costa Pacheco.

Cal fer constar que davant de tota aquesta problemàtica social qui portava fins aleshores la veu cantant era la parròquia. El 1963, el capellà de la parròquia, mossèn Vilumara, fa una crida a tots els veïns amb la finalitat de fer alguna cosa pel barri; la convocatòria ha trobat un ressó i són molts els qui acudeixen a l'Assemblea. D'aquesta en surt una Junta Provisional que intentarà organitzar tot aquest moviment dels veïns i entre els components d'aquesta Junta hi ha ja el senyor Práu.

---

(1) D'altres informants han parlat de 170 a 180 barraques i coves que hostetjaven prop de 3.000 persones. D'aquestes, més de 2.500 serien immigrades.

Es sabia ja que en el barri de Montbau existia una Associació de Caps de Família i que portava a terme un treball positiu. Donades les facilitats que suposava organitzar-se com Associació de Caps de Família (1), es decideix sense dubtar-ne per a constituir-ne una. Previs uns contactes, arribà el llançament de l'entitat que, des d'un bon principi, va decidir i clarificar que no acceptaria cap mena de partidisme i que l'Associació seria regida pels qui sortissin elegits democràticament.

Entre les iniciatives més rellevants de la nova Associació de Caps de Família, legalitzada el 1964 i que comença el seu camí amb uns 580 caps inscrits i amb la principal finalitat de vetllar per la família i el seu benestar en el barri, cal comptar la de posar noms a tots els carrers; partint del nom històric de Vall d'Hebró, van prosseguir amb els noms bíblics. L'Associació va jugar un paper molt fort en la desaparició del barraquisme i es va preocupar de que hi haguessin fonts públiques i escoles. El President de la mateixa era el senyor Priu i treballava molt d'acord amb la parròquia; és per això que en la mateixa hi van jugar un paper molt destacat l'ajuda dels moviments d'Acció Catòlica Especialitzada. Inclús es reunien a la mateixa parròquia.

L'erradicació del barraquisme, suara esmentada, es va fer possible el 1967 amb motiu de la visita del Ministre de la Vivenda a Barcelona. Mossèn Vilumara i el senyor Priu es presenten a l'Hotel Ritz on s'hostetjava el Ministre i foren rebuts a la seva mateixa habitació on estava sopant. La demanda dels visitants era molt concreta: volen 153 habitacles pels barraquistes del barri i reben la promesa formal que aquest desig serà completat. Poc després, el senyor Mensa, delegat de serveis a l'Ajuntament pels problemes del barraquisme, comunica per telèfon a l'Associació que les 153 vivendes estan concedides: unes 90 famílies a La Pau, on es demanen 12.500 ptes d'entrada, 60 al barri de Cinco Rosas a Sant Boi de Llobregat i la resta a Sant Roc de Badalona que són més barates (unes 5.000 ptes). La gent que no pot pagar-les troba ajuda prop de mossèn Vilumara que proporciona els diners.

---

(1) El Correo Catalán del 21-XII-1975, publica una carta del President de l'Associació de Caps de Família que ens estalvia tot comentari:

"Como presidente de la Asociación de Cabezas de Familia de Sant Genís dels Agudells y Lladoner, inscrita en la Delegación Nacional de la Familia, dependiente de la Secretaría General del Movimiento con el número 636-321-F y teniendo el deber de velar por el bienestar de la barriada y la familia española, me atrevo a comunicarle por el interés que creo tiene para publicar..."

En aquells moments, no hi havia més possibilitat d'existència legal que la referida inscripció. L'originalitat de l'escrit creiem que radica en la profunda seguretat i fermesa de la inscripció realitzada.

El dia que marxen definitivament els barraquistes del barri, l'Associació de Caps de Família posa a la disposició dels mateixos uns camions pel transport dels mobles, bosses de menjar, etc... El fet és que l'any 1967 no queda cap barraca a Sant Genís.

Poc més tard, l'Associació afrontarà el problema de l'aigua, localitzat principalment a la part alta. La companyia d'aigües necessita terrenys per a la instal·lació dels dipòsits i aquests costen molt de trobar donada la qualificació urbanística de la zona. Els únics aptes sembla que són uns espais ubicats a la propietat de les monges salesianes. Les monges demanaven un preu de 25 ptes/pam, proposta que l'Associació de Caps de Família es nega a acceptar. Després d'unes trobades amb la Superiora i la Mare General, s'arriba a un acord de compra de 10 ptes/pam. Es construeixen els dipòsits i ve definitivament l'aigua al barri (1).

Cap el 1968 s'afronta el problema de les clavegueres a realitzar en dues fases per l'Ajuntament de Barcelona. Els veïns preveuen que hauran de pagar aquesta infraestructura i que el cost de l'obra serà elevada (entorn de les 1.250 ptes/metro quadrat de façana). Els acords que es prenen consisteixen en establir que l'import que oscil·li entre les 1.000 i les 10.000 pessetes es pagaria en un any i el que sobrepassi aquesta quantitat en dos anys (2).

La preocupació de l'Associació per les famílies del barri, va fent present la problemàtica dels rellogats (hi havia 5 famílies repartides en dues cases). Es a partir d'aquí que es comença a plantejar el problema de l'habitable i neix la iniciativa de crear una Cooperativa. Es posen en contacte amb la Cooperativa de la Residència del carrer Angel Marqués i és amb aquesta que creen La Cooperativa de Vivendes Sant Genís de la que ja hem fet esment. L'any 1969 s'inaugura el primer bloc amb 24 vivendes.

Tota aquesta acció l'emprenia l'Associació de Caps de Família; però mantenint-se al marge de la mateixa Cooperativa (3).

-
- (1) Tota aquesta informació és sempre carregada de confusions del fet que el que és presentat com una acció dels veïns a través de la seva Associació, moltes vegades és un treball soterrani del seu President sense l'efectiva col·laboració dels veïns.
- (2) Aquesta informació tampoc és del tot certa, puix que ja és llei dintre l'ordenament legal de l'Administració Local que els veïns disposen de 36 mesos per a efectuar aquests pagaments.
- (3) Creiem que és prou significatiu el fet que el President de l'Associació de Caps de Família i el de la Cooperativa de Vivendes Sant Genís sigui la mateixa persona. A més, la Cooperativa i les Construccions Joan Priu són la mateixa cosa amb idèntic domicili legal.

L'any 1972, a l'estiu, tenen lloc unes inundacions que deixen sense habitacle a 28 famílies que vivien en baixos dels pisos de SADIS; però efectivament són un centenar les vivendes que necessiten reparacions per causa de l'afectació de les aigües. El fet fou tan greu que va deixar a aquelles 28 famílies sense res: ni casa, ni mobles, ni roba... Són encara els problemes infraestructurals que provoquen aquestes inundacions: les aigües baixant a lliure curs de la muntanya, formen com una torrentera que trenquen un petit mur de contenció. Concretament, els blocs de SADIS que hi ha entre els carrers Sidón i Lladoner que, degut al fet que s'havien mogut en altre temps, estaven apuntalats amb un dic que anava de bloc a bloc, veien les aigües penetrar a les seves vivendes. La causa de la inundació es troba precisament en el mateix dic de protecció que, fent de muralla, va retenir les aigües que baixaven d'estampida.

Avisat l'Ajuntament de Barcelona de la situació en que es trobava el barri, es va rebre la proposta de que els afectats es traslladessin a Missions; però l'Associació de Caps de Família, amb el senyor Priu al seu davant, no ho va acceptar de cap de les maneres. Les seves gestions van fer possible col·locar les famílies en els pisos nous d'INRENTA, que estaven buits i l'empresa constructora va donar les claus. Segons versió del President de l'Associació de Caps de Família, hi van haver-hi verdaderes disbauxes, com ara borrarxeres de xampany i d'altres bacanals amb l'única excusa de que "estaban en los pisos de los burgueses".

Mossèn Vilumara i la Secció Femenina van proveir a tothom de mantes, roba, menjar... El senyor Priu, per la seva banda, facilitava l'adquisició de vestits a través d'una botiga del barri; però, donats els abusos de la gent, va tenir que tallar-ho radicalment. També, gràcies a les gestions del senyor Priu, totes les famílies van treure diners de l'organisme de Protecció a la "Vivienda rural".(1)

(1) Tenim una altra versió dels mateixos fets que no és en absolut tan triomfalista. Es la següent:

Donades les inundacions, els veïns es mobilitzen i es parla amb el Governador. El resultat és moltes promeses que resten només com a paraules. La proposta que feia el Govern Civil era que es possessin d'acord amb les Càrites locals; però els veïns, afectats o no, no ho veien clar. Algú suggerí que s'ocupessin els blocs d'INRENTA. El fill del senyor Balaguer s'hi oposa; però el pare va accedir perquè es veia ell mateix com a responsable del problema. Més tard, s'avenen a fixar un lloguer i alguns es queden; altres, retornen als seus pisos d'origen després d'ésser restaurats per causa de l'enfonsament dels baixos. S'els ha acusat de salvatgisme; però es tractava veritablement d'una situació extrema.

Tot aquest conflicte posa en evidència que la construcció de SADIS té una característica rellevant: l'obsolescència. Inclús s'autoabasteixen d'aigua perquè hi ha una mina que passa per sota i crea encara humitats. Inclús els pisos d'INRENTA tenen problemes greus: al bloc 5 hi ha hagut moviments i han tingut que injectar en els fonaments una cimentació de formigó.

Un altre camp d'acció molt important de l'Associació de Caps de Família ha estat el de les escoles. La situació de l'ensenyament els anys 1967-1968 era la següent:

- 1.El col·legi Menéndez Pidal que era molt petit.
- 2.L'Escola Parroquial de Sant Genís que tenia 4 aules.
- 3.Un col·legi nacional ubicat en una torre amb dues aules.
- 4.Una aula en el barri de la Teixonera que acollia alumnes del barri.

L'Associació de Caps de Família fa pressió a l'Ajuntament (1) i aquest compra uns terrenys i hi edifica una escola que l'any 1969 serà inaugurada amb el nom de Verge de Montserrat. Al moment de la inauguració, només es disposa d'una mestra i de les prestacions del senyor Priu que es cuida dels petits; la matrícula es feia a partir dels quatre anys.

En l'acte mateix de la inauguració, el senyor Porcioles promet fer una altra escola; serà l'escola Juan Ramon Jiménez que s'inaugurarà el 1973. Els problemes, però, s'originen posteriorment per la qüestió dels equipaments; però es va solucionant la papeleta.

Cal fer esment d'una tasca portada a terme per l'Associació de Caps de Família abans de tot això i és la de que, davant la greu situació escolar, es cerca una solució d'emergència el curs 1966-1967. Les monges Paules tenien unes naus obertes amb uns arcs i s'intuí la possibilitat de tancar-les i amb l'ajuda de la Cooperativa Los Castores que donà el material, l'empresa SADIS la fusta i la prestació personal de membres de l'Associació, s'arriba a fer unes aules. La inauguració fou una autèntica festa pel barri i hi havia allà 86 alumnes/aula. Més tard, aquestes aules veurien també la plaga de les inundacions.

L'Associació de Caps de Família va portar a terme totes aquestes activitats sense tenir un local adequat per a reunir-se. Existien a la zona unes naus-magatzems, només amb les quatre parets, que el senyor Priu va lograr que el propietari -l'empresa SADIS- els hi donés. Per a acondicionar-ho, es va fer una col·lecta al barri i l'any 1974 s'inaugurava el local social. Té una sala, a més dels despatxos i amb una capacitat per a 300 persones assegudes. Era on SADIS guardava el material i no disposa de cap mena de ventilació.

---

(1) Alguns informants ens asseguren que el paper jugat aquí per l'Associació de Caps de Família és completament nul.

I.4 L'Associació de Veïns de Sant Genís i Lladoner

Els fets de 1972, és a dir, les inundacions dels pisos de SABIS i la conseqüent ocupació dels d'INRENTA, van deixar en evidència que l'Associació de Caps de Família no serveix per a continuar una lluita veritablement progressista a Sant Genís. Alguns veïns veieren la necessitat de formar una Associació de Veïns.

Per altra banda, l'Associació de Caps de Família començava a descobrir que no tot són flors i violes i fou en aquesta mateixa època que el senyor Priu atribueix la pressió popular que es manifesta a atacs dels moviments polítics presents en el barri contra l'Asspociació de Caps de Família. Pel seu cantó, mossèn Vilumara fa la interpretació de que la manipulació manifestada en els períodes de la clandestinitat pels partits polítics d'esquerra, ha anat logrant amb el naixement de l'Associació de Veïns un absolut col.lapsament de tota l'acció del barri.

Sigui com sigui, la incipient força popular es feia sentir certament des dels temps de la clandestinitat i havia arribat al punt que el senyor Priu, aprofitant la seva situació aventatjosa de cara al sistema, havia fet ús de la denúncia i s'havien practicat al barri, ja aleshores, dues detencions. Més tard encara n'hi haurien dues més quan l'Associació de Veïns seria definitivament constituïda. (1)

L'ocupació dels habitacles d'INRENTA foren ja canalitzades durant la nit pels futurs gestors de l'Associació de Veïns. La guerra comença a ésser oberta perquè l'Associació de Caps de Família endevinava un moviment al qual volia respondre amb la repressió. I els veïns que es mobilitzaven volien potenciar el moviment ciutadà i van formar definitivament la Junta Gestora.

El 14 de desembre del 1975, l'Associació de Veïns seria definitivament aprovada i molts d'ells havien estat ja socis de l'altra Associació. Amb una certa admiració els socis de la nova Associació observaven com s'estava operant una gran selecció a l'Associació de Caps de Família; sense saber-ne exactament les causes, veien com s'els anava donant de baixa immediatament. Actualment, l'Associació de Veïns compta amb 500 socis.

---

(1) La veracitat d'aquest fet és d'una evidència incontestable; no és pas una informació superficial.

El mateix senyor Priu es vanagloriaria davant la directora del Col·legi Nacional Verge de Montserrat d'haver estat ell mateix el denunciant.

La polèmica lluita entre ambdues Associacions es posa en evidència quan analitzem alguns fets posteriors.

La primera acció que va fer la nova Associació de Veïns fou la de denunciar les immobiliàries, per a passar immediatament al problema de les deficiències d'asfalt. Protestes al Govern Civil, a l'Ajuntament i allà on fos necessari elevat informes amb fotografies.

Van començar reunint-se a l'Escola Professional Maria Auxiliadora. Al cap d'un temps, Salvador Sobrans els denuncia per comunistes i els treuen fora. Aleshores, inicien un apropament a mossèn Josep, el rector de Sant Genís. Es van entendre i eren suportats. Es reunien a l'Església.

Aquesta nova situació va durar un any, exactament, fins a la lluita de Motor Ibérica del fet que hi havien molts despedits que eren del barri. Es va convocar una Asseblea en la que es van recollir unes 15.000 pessetes per a ells. Entre altres, es van projectar així mateix dues pel·lícules: "La ciudad es nuestra" y "Preguntas a la historia". Mossèn Josep va dir que no els donava més acolliment perquè creia que el sindicalisme l'havien de fer a l'empresa.

Aleshores, va passar un temps que anaven de casa en casa; però hi havia una caseta abandonada al carrer Elies Pagès, propietat d'un industrial del barri de Gràcia i que era molt bona persona. L'Associació de Veïns va anar a trobar l'amo i els interessos dels uns i dels altres lligaven; allà van començar a organitzar-se i, mentre hi van permanèixer, no van pagar mai ni cinc cèntims.

L'acció de la nova Associació de Veïns venia centrada en una preocupació fonamental: que es parés completament el procés constructiu mentre no es garantitzés una adequada urbanització del barri. Aquest propòsit entrava obertament en conflicte amb els interessos fonamentals de l'esmentada Associació de Caps de Família i inclús la premsa es fressó de les tensions que es creen entre ambdues entitats; heus aquí una petita mostra.

"Asociación de Cabezas de Familia de Sant Genís.

¡Dimisión del presidente!

Un total de 110 firmas, de las que noventa son de ancianos, avalan la demanda presentada en el Gobierno Civil contra el presidente de la Asociación de Cabezas de Familia del barrio de Sant Genís dels Agudells, Juan Priu.

La demanda y las firmas han sido potenciadas por un grupo de ancianos que se reúnen en los locales de la asociación, que a su vez figura como Hogar del Jubilado y que se muestran disconformes por encontrarse en un local que no reúne condiciones adecuadas -no tiene ventilación- y donde ni los sanitarios funcionan. Por contra, el local que preside el señor Priu tiene una barra de bar que si bien se beneficia de la exención de impuestos, no tiene en cuenta este detalle para reflejarlo en los precios de las consumiciones...

...Se acusa asimismo al señor Priu de no aclarar las cuentas de la asociación ni haber dado explicaciones sobre los ingresos provenientes de las actuaciones públicas de la Banda de Cornetas y Tambores -adscrita a la Asociación de Cabezas de Familia- y el grupo de "majorettes", también perteneciente a la Asociación. En opinión de los firmantes, el dinero que sacan de estas actuaciones -entre 30 y 50.000 pesetas- debería revertir en beneficio de los jóvenes y niños que componen ambas formaciones.

Igualmente piden a Priu que explique dónde van a parar las 5.000 pesetas mensuales que hasta ahora facilitaba la Delegación del Movimiento a las asociaciones de cabezas de familia de toda España.

...La dimisión de Juan Priu se pide en el barrio de Sant Genís, además, con pintadas en las paredes alusivas a su persona y otras acciones...

Una parte del barrio, favorable a la actuación reivindicativa de la Asociación de Vecinos se ha mostrado en repetidas ocasiones contraria a la política seguida por Priu y la asociación que preside y han hecho esfuerzos para que, dimitiendo éste, pudiera dinamizarse la Asociación de Cabezas de Familia". (Tele/Expres).

Ni cal dir com accions com les esmentades han donat la imatge que, a partir del 1975, els atacs contra l'Associació de Caps de Família eren cada vegada més directes i personals. El senyor Priu crida els socis a una reunió per a exposar la situació i intenta demostrar que no ha rebut diners ni subvencions de cap mena i que el que veritablement té la institució són deutes.

"La Asociación de Vecinos de Sant Genís y Lladoner tiene que poner en conocimiento de la opinión pública que ha sufrido salvajes e inadmisibles amenazas en la persona y familia de su presidente, don Valeriano Alpuente, relacionadas con las gestiones llevadas a cabo por la citada asociación en el sentido de sacar a la luz pública los escándalos urbanísticos y la profunda degradación en que se encuentra el barrio...

¿A qué intereses, ajenos al bienestar y convivencia de los ciudadanos obedecen tan criminales reacciones coactivas? La asociación, consciente de su responsabilidad, no cesará en su empeño de conseguir un barrio habitable y lamenta profundamente los sucesos de esta índole". (El Correo Catalán, 20-III-1976).

Aquestes coaccions amenaçadores havien estat fetes anònimament per telèfon amb l'exigència que retirés la sol.licitud feta a l'Ajuntament en demanda d'urbanitzar el barri abans d'edificar-hi.

Malgrat tot, la guerra segueix i l'Associació de Veïns fa públic un comunicat en el que es diu essencialment el següent:

"¡Basta de atropellos!

Esta Asociación de Vecinos, que sistemáticamente viene siendo víctima de una serie de atropellos injustificables, se ve en la obligación de denun-

ciar ante la opinión del barrio los hechos siguientes:

1º Las amenazas anónimas de violencia física recibidas por nuestro presidente y secretario en sus personas y las de sus hijos.

2º La denuncia y consiguiente detención por la policía del presidente y dos socios cuando informaban a los comerciantes del barrio del llamamiento de la Federación de Asociaciones de Vecinos que invitaba a sumarse a la jornada de duelo del día 27 último. (1)

3º Estos actos se insertan en una campaña sistemática de desprestigio y boicot a las iniciativas de nuestra asociación (como la destrucción de pasquines anunciando actividades, las falsas informaciones a vecinos sobre las verdaderas actividades de la asociación, etc.). Toda esta campaña parece tener origen en determinados personajes del barrio, conocidos por sus actividades especulativas y de lucro a costa de las necesidades del vecindario" (29-I-1977).

Ja en temps de l'alcalde Socias, l'Associació de Veïns fa una Assemblea i es va decidir passar a l'acció; era l'estiu del 1977. 12 persones van començar a parar el tràfic en el Passeig del Vall Hebró per a cridar l'atenció sobre les seves reivindicacions. El procés va durar 12 dies i al final eren 980 persones. La premsa també es fa ressó de l'aconteixement.

"Los vecinos de Sant Genís dels Agudells están interrumpiendo el tráfico en el barrio en plazos de diez minutos todas las tardes desde el pasado viernes para reivindicar la urbanización del barrio. Estas interrupciones no afectan en ningún caso a los servicios de urgencia de la Residencia cercana del Valle Hebrón...

Los problemas más urgentes son: carencia total de asfaltado, falta de alcantarillados, insuficiente alumbrado, insuficiencia de agua para todo el barrio; con la agravante de que estos problemas los vienen soportando los vecinos desde hace más de 20 años". (Mundo Diario, 15-VII-1977)

La gota que va omplenar el vas de la paciència fou el derrumbament d'un mur de contenció en el carrer Elies Pagès per causa de la pluja. Aquest incident va causar ferides a un nen.

L'Associació de Veïns ha lograt parar les obres del que no estava ben fet, és a dir, s'ha hagut de preocupar de la qualitat de les obres fetes per Construccions Hispania S.A. L'Ajuntament ha planificat únicament tres carrers utilitzant la planificació feta per l'Associació.

(1) Amb motiu de l'assassinat dels advocats laboralistes de Madrid, la Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona va fer una crida a aquesta jornada de dol. Als qui formaven el piquet per a aconsellar el tancament de les botigues, el senyor Priu els va denunciar i els van agafar presos.

L'Associació de Veïns ha estat des dels seus inicis una entitat progressista i popular que ha posat constantment els nervis a prova als qui havien ocupat llocs de privilegi caciquista a un barri on estava tot per a fer. En aquests moments la guerra oberta ha minvat sensiblement i inclús, com veurem més endavant, s'endevinen uns inicis de col.laboració i de cohesió de totes les forces vives del barri.

I.5 La problemàtica dels lloguers a Sant Genís dels Agudells

Del fet que la construcció d'habitaclcs a Sant Genís no va respondre mai a un projecte de planificació ordenada, va donar sempre peu a un sens fi d'abusos de tota mena les víctimes dels quals eren els ocupants de les noves promocions. Ja hem fet al.lusió més amunt a la situació conflictiva generada a SADIS per les inundacions i a les dificultats de financiació resoltes a partir de la pressió popular. Volem fer al.lusió ara al conflicte generat a Inmobles en Renta (IN-RENTA) el juliol del 1976 per causa de l'augment indiscriminat dels lloguers.

La llei de "Arrendamientos Urbanos" del 1964, en el seu article 100 donava peu a una clàusula que no es va aplicar immediatament, probablement perquè l'índex del cost de la vida no era substanciós. Aquesta clàusula deia el següent:

"Las partes contratantes convienen que la renta pactada se acomodará, cada dos años, a las variaciones del costo de la vida, de acuerdo con los índices que fija la Dirección General de Estadística para cada población, tomando como base el existente en la fecha del contrato".

El mecanisme d'aquests augments, va permetre que en quatre anys el preu inicial del lloguer es veiés incrementat en un 85 % i, davant el creixement vertiginós del cost de la vida, l'Administració va dictar unes normes que pretenien paliar els efectes d'aquesta galopant inflació prohibint augments superiors a la mitja dels índexs del capítol de l'habitaclc dintre del cost de la vida; malgrat tot, aquests índexs eren elevadíssims a Barcelona.

Les grans explotacions de vivendes -Inmobles en Renta, Calinova, Cevasa, etc- tenien un interès real en l'explotació de vivendes de lloguer i els veïns del Turó de la Peira, Guineueta i Sant Genís dels Agudells van decidir unir els seus esforços per tal de lograr l'anul.lació de la clàusula reguladora dels augments de lloguers.

La denúncia al jutjat deia: "Les nostres possibilitats de discutir la clàusula de referència són pràcticament nul.les, puix que la

lectura de la petita lletra escrita darrera del contracte és una cosa que no fa pràcticament ningú!

Pancartes als balcons protestant de l'augment dels lloguers i denúncia al jutjat són les accions que es van portar a terme conjuntament. "Con la subida de alquiler no podemos ni comer", "alquiler=robo", i "ojo cláusulas contrato" són les pancartes més repetides.

En una assemblea tinguda un divendres del mes d'octubre del 1976 els veïns de Sant Genís decideixen suspendre el pagament dels lloguers, establint una quota a compte de 7.500 pessetes per a tots els veïns i nomenen una comissió per a discutir amb l'administrador l'acord a concloure que hauria de reflectir els lloguers, el terme de revisió i el límit màxim d'augment, així com la solució dels judicis pendents. A més, es realitzarà una enquesta per a conèixer les moltes deficiències que poden tenir els pisos esmentats.

El jutjat número 9 de Barcelona dictava sentència i determinava el més de desembre que la clàusula número 14 del contracte dels habitatges mitjançant la qual la immobiliària podia aplicar augmentos iguals al cost de la vida no era procedent. L'afirmació de la sentència era taxativa:

"Cabe destacar también el gravísimo perjuicio que comportaría para las familias modestas -que son la mayoría de las de España- admitir la validez de las cláusulas de estabilización del alquiler con efecto de periódicos aumentos del mismo (pues hablar de eventual disminución es ilusorio)".

La premsa de Barcelona comentava: "el bon jutge barcelonès va sentir el prurit social i humanístic del notable perjudici d'aquesta clàusula per a tantes famílies ciutadanes. Va pensar que només en el regne de Xauxa pot baixar el cost de la vida. Després, va llençar al vent aquesta sentència divulgada per la premsa barcelonina potser per a trobar fórmules més justes i socials". (1)

(1) Tota aquesta informació és una síntesi de les notícies periodístiques següents:

-Tele/Expres, 30-VII-76; 26-VIII-76; 17-XI-76 i 7-XII-76.

-Canigó, 23-X-76.

-La Vanguardia, 17-III-76 i 10-XII-76.

-Mundo Diario, 6-III-76; 6-VIII-76; 16-XI-76.

-Diario de Barcelona, 14-XI-76.

-Butlletins i informacions diverses provinents del mateix veïnat.

I.6 Les raons d'una lluita urbana: les condicions urbanístiques

Tal com hem vist, l'Associació de Veïns va nèixer per la necessitat de canalitzar els problemes, les irregularitats i les deficiències d'equipaments que patia el barri de Sant Genís. Les condicions urbanístiques en les que es troba el barri constitueixen potser el principal problema: carrers sense pavimentació el que vol dir que hi ha polsaguera, fang i dificultats de trànsit; l'alcantarillat deficient que ha provocat més d'una inundació; una configuració orogràfica del terreny que no ha estat objecte d'atenció a l'hora de construir noves edificacions i de fer l'alienació dels carrers comportant l'ocupació de diverses rieres que antigament canalitzaven les aigües muntanya avall i que ara, els dies de pluja, en trobar el seu pas natural oburat, l'aigua inunda sòtans i plantes baixes; acumulació de terra i fang a la part baixa del barri procedint de la zona superior que es troba excessivament desemperada de tota infraestructura...

Sembla que en una situació d'aquesta índole l'actitud més racional era la de parar les obres d'edificació que, a part de no complir amb la Llei del Sòl, no venien precedides d'una adequada urbanització racional.

L'Associació de Veïns redactaria el maig del 1976 un informe en el que feia constar la degradació i escàndols urbanístics del barri. En aquest informe s'evidenciava la impossibilitat d'abordar el problema de la urbanització de forma parcial, puix que la complexitat de l'obra era evident donada l'accidentada topografia del terreny i l'existència d'habitacles dispersos els accessos dels quals han d'ésser respectats.

A través del seu butlletí "Pueblo de Sant Genís", la dita Associació de Veïns intenta sensibilitzar l'opinió del barri de la seva tasca. A més, s'intentarà col.laborar amb l'Administració informant de la situació real i demanant una sèria de millorès bàsiques. Heus aquí un petit fragment d'un document tramès a l'Ajuntament:

"Les aigües negres circulen, en molts troços, a cel obert i al costat dels habitacles, produint en els mateixos, sobretot a l'estiu, olors insoportables. El torrent no té canalització. Varis edificis de vivendes es troben construïts en el mateix llit de la riera, baixant les aigües pluvials del torrent pel seu interior a través de conduccions disposades per aquesta finalitat en condicions perilloses, sobretot si es té compte que el manteniment i neteja de les mateixes és nul".

Malgrat la lluita portada a terme, la premsa el 9 de novembre de l'any passat (1978) feia el punt de la situació del barri de Sant Genís on queda patent encara la feina que hi ha en perspectiva:

"Una de les principals reivindicacions del barri és l'exigència de tenir accés als plans de les obres que es van realitzant per a poder fiscalitzar-les i, en la hipòtesi, impugnar-les. Fins ara aquest accés els hi ha estat denegat i han hagut de controlar les obres al mateix carrer i pactant sobre la marxa amb les empreses constructores alguns aspectes de cada realització. L'Associació de Veïns no està d'acord amb la urbanització del barri tal com s'està fent i és per això que considera imprescindible el coneixement dels plans. Gran part de les obres realitzades no són més que "chapuzas" amb carrers que s'estrenyen i s'eixamplen, amb moltes conduccions fetes per dalt, etc... En aquesta darrera qüestió cal tenir compte que la majoria dels carrers tenen acerres molt estretes i en elles hi ha instal·lades diverses conduccions (llum, telèfon...) amb els seus corresponents pals. Es vol que totes aquestes conduccions siguin subterrànies".

Les coses estan tan mal plantejades que el 12 de desembre del 1978, al carrer Nazaret just davant del Col·legi de la Verge de Montserrat, hi hagué un accident d'un nen. La reacció de l'Associació de Veïns no es va pas fer esperar: es va tallar el tràfic a la part alta en senyal de protesta i, poc després, es baixava a la part baixa. La solució d'emergència que va trobar l'administració fou la de posar dos guàrdies urbanos a l'entrada i a la sortida del col·legi. (1)

Fa aproximadament uns cinc anys l'Ajuntament de Barcelona va contractar els serveis de Consultiver a qui s'encomanava de fer un treball catastral del barri de Sant Genís; aquesta feina no ha estat acabada encara.

---

(1) Aquesta informació és una síntesi de les notícies periodístiques, a més d'aportacions directes d'interlocutors del barri. Les fonts escrites més rellevants són les següents:

- Hoja del Lunes, 15-XII-1975
- Diario de Barcelona, 13-III-1976
- La Vanguardia Española, 7-III-1976
- Mundo Diario, 6-V-1976
- Cataluña Expres, 9-XI-1978
- Butlletins "Pueblo de Sant Genís".

I.7 D'altres situacions de lluita i conflictivitat

I.7.1 Salvem MARTÍ CODOLAR per a Barcelona

L'Associació de Veïns de Sant Genís forma part de la Coordinadora Martí-Codolar. Aquesta és una antiga finca situada en una gran zona de terreny lliure emplaçada davant la Residència de la Seguretat Social, entre els blocs del Parc del Vall Hebró, el barri de la Clota i les estribacions de la muntanya del Carmel. Aquests terrenys són, en gran part, propietat de l'Ordre Salessiana a la que van ésser cedits en testament.

Aquesta important reserva de sòl lliure es troba situada en el centre geomètric d'una extensa àrea edificada formada pels barris de Montbau, Sant Genís, Penitents, Coll-Vallcarca, La Teixonera, El Carmel, La Clota, Horta i el Parc del Vall Hebró, la població global dels quals supera els 150.000 habitants.

El Pla Parcial actualment aprovat pel sector sur del Passeig del Vall Hebró, recollit pel Pla Comarcal del 1976, qualifica la major part d'aquests terrenys com sòl edificable i restringeix l'ús de parc públic a les parts menys aptes i amb una topografia més accidentada.

Però els veïns de tot el sector no estan pas disposats a acceptar passivament aquesta legalització de l'absurd; és per això que la mobilització dels afectats vol aconseguir que el Martí-Codolar es preservi com a zona lliure d'ús públic per a tota la ciutat.

Dels 14 al 22 de febrer del 1977, els veïns, prèvia informació al barri, decideixen parar les obres i la força pública s'encarrega d'assegurar la continuació de les mateixes. Per a tenir més força en el futur, es constitueix l'esmentada Coordinadora Martí-Codolar el juliol del 1978 amb el lema que encapçala aquestes ratlles.

La lluita no ha pas acabat i s'està en els moments actuals gestionant l'afer prop de l'Ordre Salessiana de cara a la recuperació pública dels terrenys de Martí-Codolar.

I.7.2 Guerra al II Cinturó de Ronda

Els barris d'Horta, Sarrià, Montbau, Vall Hebró, Sant Genís, Sant Gervasi, Canyelles, Guineueta, Prosperitat, Verdum i Trinitat Nova formaren així mateix una Coordinadora precisament perquè estaven afectats pel traçat del II Cinturó de Ronda. Era el 20 de gener del 1978. (1)

L'intent fonamental és de lograr que la famosa via ràpida -que és una verdadera amenaça de col.lapsament i d'incomunicació d'algunes

---

(1) Vegi's Noticiero Universal, 21-I-1978.

zones- es transformi en una via urbana ja que l'origen del projecte ha quedat desferrat per la realitat urbanística del sector afectat.

En efecte, el projecte de la via ja estava previst des del 1953; però el traçat d'aleshores passava en realitat per les afores. Era una via exterior i fora dels barris. Però el creixement desordenat dels barris suburbials, a partir del 1957, va fer que les característiques del sòl urbà canviessin radicalment. La construcció de la via ràpida en aquests moments és contraproductiu i no té en compte unes normes mínimes d'humanització dels barris. La lluita, en aquests moments, porta el signe de la defensa d'uns accessos i el d'evitar que sigui una verdadera muralla d'incomunicació.

I.7.3 L'alternativa és la potenciació del transport públic

Aquesta Coordinadora va presentar a l'Ajuntament el mes de març del 1978 un projecte alternatiu a les obres del II Cinturó de Ronda i, a més, incloua un ampli dossier explicant la necessitat i urgència d'agilitzar la construcció del metro. Es un error, segons la mateixa Coordinadora, voler construir la prolongació del metro de Lesseps després del II Cinturó, puix que la facilitat de treballar a cel obert es complicaria extraordinàriament.

Els veïns demostren, amb una important proliferació de dades, que construir el Cinturó és més car que prolongar el metro destacant que "les autopistes per cascs urbans són una solució falsa al problema de la comunicació" perquè només fan que potenciar el transport privat que amb els sorolls i els fumms perjudica la qualitat de la vida i afecta negativament la salut pública. (1)

I.7.4 L'Orfelinat Ribas

El 1911 va morir Lluís Ribas i Regordosa que va deixar part de la seva fortuna a obres assistencials. Jaume Carner, que seria ministre d'Hisenda amb el primer govern d'Azaña, fa construir les escoles de Rubí i encarrega a l'arquitecte Sagnier de fer la Institució Ribas al Vall Hebró. L'Asil és inaugurat el 1930. La capacitat de la Institució és de 500 llits i 800 places escolars; però el nombre d'interns rarament superarà la xifra de 200. La gestió serà a càrrec d'un Patronat format per cinc persones elegides pels col·legis professionals de la ciutat.

La Institució continuarà funcionant fins a l'any 1971 i els nens que hi quedaven són traslladats a les Escoles Ribas de Rubí. El 1960 s'aprova el Pla Parcial de Can Figuerola, finca situada al costat de

---

(1)Mundo Diario, 22-I-1978 i 8-III-1978.

la Institució i que el Pla Comarcal del 1953 qualificava també de zona sanitària. Amb el Pla Parcial desapareix aquesta qualificació i Can Figuerola es converteix en edificable.

El 1968 el Pla Parcial és ampliat i ja es diu de Can Figuerola i el Patronat Ribas. Tota la zona sanitària del Pla Comarcal del 1953 queda qualificada ara com a residencial semiintensiva de blocs aïllats.

El Patronat ven mil metres quadrats dels jardins de l'antic Asil a la Immobiliària que havia edificat ja blocs de vuit pisos a Can Figuerola. Es negocia la venda de tot el solar i és autoritzada i, quan es treu a subhasta sobre la base^{de} 170 milions com a preu mínim de venda, l'opinió pública reacciona i comença la lluita per a salvar l'edifici noucentista per a usos d'equipaments. La denúncia és clara.

A l'últim moment, la venda a una immobiliària i la consegüent demolició de l'edifici no arriba a consumir-se; el Ple Municipal del 3 de desembre del 1972 vota favorablement per la compra de l'Asil per a convertir-lo en escola.

De totes maneres, la premsa diària (1) relatava la pressió popular manifestada per a lograr que l'obertura de l'Institut fos una realitat. De fet, fins el curs 1977-1978 la institució no obria les seves portes, que acullen alumnes dels barris de Sant Genís, Penitents, Coll, Vallcarca, Carmel, Gràcia, Parc Vall Hebró, Horta i, inclús, Guineueta i Verdum.

El Patronat ha estat fins fa poc l'escenari d'un llarg conflicte d'"Escoles en Lluita". Els qui assumeixen el conflicte són els ensenyants i l'Associació de Veïns de Sant Genís hi participa, sense tenir cap mena de protagonisme hegemònic. Sembla que el conflicte encara continua per causa de l'Escola Professional.

I.7.5 La recuperació de la "Casa Amarilla"

Una preocupació constant dels veïns de Sant Genís dels Agudells ha estat la de trobar terrenys adients per a fer-hi un local social, guarderies i parvularis, una biblioteca, una llar del jubilat, zona deportiva i parc infantil. La petició de l'Associació de Veïns per aquests equipaments s'ha concretat en una masia situada en el centre del barri coneguda popularment com la "Casa Amarilla". Es tracta no gensmenys que d'un vell immoble construït el 1830 rodejat d'uns terrenys de quasi vint-icinc mil metres quadrats de superfície que per-

---

(1) Mundo Diario, 22-II-1977: En una manifestación con más de mil personas. Se ocupó el Orfelinato Ribas. Padres, niños y vecinos en general reiteran la adecuación del viejo edificio para centro de enseñanza...

tanyien a l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau. L'Administració d'aquest centre estaria disposada a vendre el terreny i la masia per un import aproximat de 50 milions de pessetes; però les negociacions es feien difícils perquè l'Ajuntament trobava aquesta quantitat com excessivament elevada.

Referent als terrenys reivindicats, l'Associació de Veïns va anar sovintejant les visites al delegat d'Urbanisme de l'Ajuntament de Barcelona, qui es va comprometre a donar una contestació definitiva a finals del mes de gener del 1978; en aquesta data encara no hi havia res sobre la taula.

El diumenge 5 de febrer del 1978 els veïns van fer una ocupació simbòlica de la finca que reclamaven pel barri; foren entre 350 i 400 veïns presidits per una pancarta que deia textualment:

"El barri necessita guarderies, parvularis, llar del jubilat, local social, i aquesta finca pot cobrir aquests dèficits. El barri la reivindica".

L'ocupació simbòlica va consistir en netejar-la i proclamar-ne públicament la reivindicació pel barri. Seguidament s'informava de l'estat de les negociacions amb l'Ajuntament i es quedà d'exigir una entrevista amb el batlle Socias a través de la Federació d'Associacions de Veïns. Es convocà, així mateix, una recollida de signatures per tal de fer pressió davant el batlle.

Finalment, un comunicat de l'Associació de Veïns de Sant Genís i Lladoner, amb data de 8 novembre del 1978, titulat "La Casa Amarilla ya pertenece al barrio", posava punt final a aquesta negociació acusant rebut d'un comunicat del Delegat d'Urbanisme de l'Ajuntament en una de tantes entrevistes tingudes amb ell. A més, es constata que el retràs de la negociació no ha fet més que deteriorar la finca per causa de la constant desaparició d'objectes i agressions a la seva integritat: han desaparegut els copons que remataven la barana i un intent d'incendi provocat en una viga mestra de fusta.

El primer pas serà l'envio d'un arquitecte per part de l'Ajuntament per a fer un pressupost de les obres de restauració i acondicionament per a evitar que prossegueixi la deterioració.

L'Associació de Veïns no vol de cap manera fer-se l'amo de la Casa Amarilla i es proposa estudiar conjuntament amb d'altres entitats del barri l'ús que cal fer de l'immoble en el futur. Per altra banda, el barri espera que l'Ajuntament faci un projecte sobre els terrenys que hi ha prop de la casa per a destinar-los a equipaments.

La Casa Amarilla, antiga Fundació Gresa, va camí de convertir-se en un verdader Casal que acollirà, en un temps més o menys breu, les verdaderes necessitats del barri que, mentrestant, els veïns insis-

teixen en que prioritàriament són: Guarderia, parvulari, polideportiu, llar del jubilat, biblioteca i jardins. (1)

I.7.6 La creació de la Coordinadora d'Entitats

Intimament lligat a la reivindicació de la Casa Amarilla, ha estat la recent creació de la Coordinadora d'Entitats. El 13 desembre 1978 l'Associació de Veïns convocava una Assemblea a les Escoles Professionals Maria Auxiliadora que donà peu posteriorment a fer una trobada de diverses entitats del Barri a la mateixa Casa Amarilla el dia 19 de ^{de}embre per tal de realitzar una tasca conjunta de cara a les gestions a fer per a l'ordenament del futur Casal del Barri.

El 19 de ^{de}embre es crea la Coordinadora d'Entitats amb la incorporació de les següents:

- Associació de Veïns de Sant Genís dels Agudells i Lladoner.
- Associació de Caps de Família de Sant Genís dels Agudells i Lladoner.
- Associació de Pares d'Alumnes de Formació Professional del Patronat Ribas.
- Club Esportiu Penitents.
- Convergència Democràtica de Catalunya.
- Partit dels Socialistes de Catalunya.
- Partit Socialista Unificat de Catalunya.
- Escola Professional Maria Auxiliadora.

S'hi convidaren, a més, les entitats següents: (2)

- Parròquia de Sant Genís.
- Associació de Pares d'Alumnes Escola Parroquial Sant Genís
- " " Grup Escolar Juan Ramon Jiménez
- " " Patronat Ribas BUP
- " " Menéndez Pidal
- Club de Futbol Sant Genís
- Club Tibidabo Atlètic.

La Coordinadora disposa de les comissions següents:

- Relacions amb l'ajuntament
- Informació al barri.
- Intercomunicació amb les entitats
- Tresoreria i actes públics.

---

(1) Aquesta informació troba la seva font a:

Mundo Diario, 1-II-1978 i 8-II-1978.

Avui, 7-II-1978.

El Noticiero Universal, 31-I-1978.

Associació de Veïns, Dossier "Problemática del barrio de Sant Genís i Lladoner" 30-I-1978 i comunicat "La Casa Amarilla ya pertenece al Barrio" 8-XI-1978.

(2) Existeixen també l'Associació de Caps de Família del Vall Hebró i l'Associació de Veïns de Penitents que tenen el mateix local, però que no tenen arrelament i ni tant sols una junta. Organitzen un torneig de "guiñote", que és un joc de cartes.

I.8 De la situació actual de Sant Genís dels Agudells: la vivenda, el mercat i la salut

La història de Sant Genís dels Agudells s'acaba amb una petita referència a la situació d'equipaments actuals del barri. De l'escola, ja en parlarem més tard, així com de la demografia. Els temes que ara ens ocupen són únicament els de la vivenda, el mercat i la sanitat.

I.8.1 L'habitable a Sant Genís dels Agudells

Heus aquí unes dades que resumeixen, en certa manera, l'estructura actual de la vivenda ja construïda al nostre barri. Les èpoques i vicissituds de la seva edificació ja ha estat explicada anteriorment.

Inrenta.....	616	habitacles
Can Figuerola.....	999	"
Cooperativa Los Castores.	96	"
Cooperativa Sant Genís...	136	"
Rosell, constructor.....	16	"
Díaz, constructor.....	9	"
Muntaner, constructor....	12	"
Isidro, constructor.....	24	"
Altres constructors.....	40	"
	1948	"

A més d'aquestes promocions més o menys importants, hi ha unes 250 casetes de planta i pis amb una situació més o menys legalitzada, car es tracta dels antics propietaris del terreny. Finalment, cal esmentar la Cooperativa Graciense de Vivendes que ha aixecat nou blocs a la vorera de la Carretera de l'Arrabassada i limitant al sur amb el passeig del Vall Hebró.

Aquestes casetes de les que acabem de fer esment es troben situades en el que hem anomenat la part alta del nostre barri de Sant Genís dels Agudells. Ja hem parlat anteriorment del seu origen i cal dir que han quedat moltes petites parcel·les sense edificar; són un total de 93, distribuïdes de la manera següent:

c/ Cànoves	32	parcel·les
c/Elies Pagès	12	"
c/Costa Pacheco	18	"
c/Viver	10	"

c/Olván	9 parcel·les
c/Sagués	7 "
c/Baldomero Girona	3 "
c/Canovellas	2 "

Per altra banda, els lloguers d'aquesta part alta oscil·len entre les 3.500 i les 10.000 pessetes i la venda dels pisos oscil·la entre el 1.200.000 i els 2 milions de pessetes.

Parlant de la vivenda encara, no podem deixar d'indicar la gran quantitat d'habitacles insalubres que hi ha al barri de Sant Genís. Tenim àmplia informació al respecte. Heus aquí alguns elements que com a generalitzacions són prou indicatives de l'estat general de la situació:

- La insalubritat afecta a un total de 34 habitacles.
- En aquestes vivendes hi estan domiciliats 135 ocupants.
- Els problemes més repetits i que, com a generalització determinen el qualificatiu d'insalubres són: humitats, filtracions d'aigua, no poder tenir butano, el no tenir llum natural, el no disposar de ventilació o el no tenir aigua corrent.
- La distribució domiciliar d'aquests habitacles és el següent:
  - c/Sidón, 1,3, 5,7, els baixos.
  - c/Nazaret, 44-48 i 40-42, baixos.
  - c/Sinaí, 12, baixos.
  - c/Naím, 5,7 i 9 baixos.
  - c/Viver, 23 i 27 baixos.
  - c/Baldomero Girona, 48, baixos, 1º 1ª i 2º 2ª.
  - c/Saldes, 25, baixos.

A part d'aquests problemes d'insalubritat, cal notar també algunes superfícies que ens semblen significatives:

- 60 metres quadrats als carrers Nazaret, Sinaí, Naím.
- Entre 30 i 55 m² al carrer Viver.
- Entre 30 i 40 m² al carrer Baldomero Girona.
- 33 m² al carrer Saldes.

Val la pena d'observar que només i únicament tenint compte de la superfície, podem ja intuïr que els problemes d'insalubritat i d'api-
lonament són evidents.

Diem, finalment, que al carrer Nazaret, davant el Solaz Infantil, hi ha un conjunt de vivendes a expropiari que afecten des dels baixos fins al segon pis. Afecten a 10 famílies amb un total de 57 persones.

Tenim la impressió que la tasca a realitzar en aquesta matèria de l'habitacle és encara força important.

Entre els carrers Trueba i Echegaray, limitant amb el passeig de la Vall Hebró, hi ha un mercat municipal que abasteix el nostre barri. Està situat just davant l'Hospital de Sant Rafel.

Pel que es referix als establiments d'alimentació, a la part alta, és a dir, on s'hi troben ubicades les promocions de les Cooperatives Los Castores i Sant Genís i les vivendes unifamiliars, hem comptabilitzat els següents:

Una taverna, una polleria, una granja-lleteria, una xurreria, una pesca salada, dos queviures i cinc bars.

Per la seva banda, a la part baixa, és a dir, on hi ha les promocions d'Inrenta, de Sadis (Can Figuerola i Lladoner) i els blocs de la Cooperativa Graciense de Vivendes, hem comptabilitzat els establiments següents:

Pa.....	1
Polleria.....	1
Confiteria.....	1
Restaurant.....	1
Peixeteria.....	2
Tocineria.....	3
Lleteria.....	4
Bar.....	10
Queviures.....	11

I.8.3 La salut i l'assistència sanitària

Els ambulatoris que utilitza el barri són els de la Residència Francisco Franco (Passeig del Vall Hebró, s/n) i el de la Guineueta (Passeig Valldaura, 135).

Quan hi ha alguna urgència, molts acudeixen a la mateixa Residència a l'Hospital de Sant Rafel.

Pel que fa a la medicina privada, al barri de Sant Genís hi habiten 45 metges; però només dos tenen consulta oberta al mateix barri: un pediatre i un psiquiatre i els altres són tots metges hospitalaris. Al carrer Sinaí, 10, a més, hi ha un consultori ATS que està obert al públic únicament els vespres.

Sense tenir una incidència directa al barri de Sant Genís, creiem que val la pena fer una al·lusió a unes residències d'avis -Hogar Betània i Hogar Fàtima- que ocupen uns pisos dels blocs 1 i 6 d'Inrenta. Ha estat una iniciativa d'un religiós franciscà i una enfermera de l'Hospital del Sagrat Cor i que va començar el seu rodatge l'any 1973.

Van tenir una oferta d'un habitatge al carrer Trafalgar; però el van desestimar no solament per la seva ubicació al centre de Barcelona, sinó perquè era trist i fosc.

Assabentats de la venda de pisos a la part alta de Barcelona, van voler conèixer la situació i possibilitats i, quan van constatar que eren molt assoleiats, els van comprometre immediatament: neixia l'Hogar Betània al bloc 1 d'Inrenta. I el curiós fou que, tot just estaven empaperant i adecentant l'habitable, s'els va presentar un home a qui mancava una cama i que va ésser el primer client. A partir d'aquell moment, la cosa va començar a rotllar manifestament. Hi ha sempre una llista d'espera que no pot accedir-hi per manca de places; això ha portat a la creació de l'Hogar Fàtima, que són també petits pisos acondicionats al bloc 6 de la mateixa promoció d'Inrenta.

Aquestes petites comunitats d'avis són mixtes i donen cabuda també a matrimonis. Cadascun dels interns ha d'aportar 16.000 pessetes mensuals i una de les condicions per a entrar és que la família respectiva es responsabilitzi del pagament; normalment aquesta quota és saldada amb l'aportació del que l'avi percep en algun concepte o altre, completada per l'ajuda econòmica de la família. Hi ha, per exemple, un cas en el que són 21 els membres que cotitzen una petita quantitat mensual per a pagar aquella pensió.

El personal que cuida la casa està integrat, a més del religiós i l'ATS, d'un infermer, una cuinera i d'altre personal subaltern de neteja. Per a l'assistència mèdica normal, les miniresidències compten amb els serveis d'un metge jubilat; però la llar no es fa pas responsable de les despeses que es puguin originar intervencions quirúrgiques, internaments a clíniques...

L'aspecte és de molta netedat i ordre i hi ha habitacions individuals, dobles o, inclús, triples. Hi ha avis que no saben viure sols i que desitgen la companyia d'algú.

Les ^{di}condicions d'ingrés no són pas solament econòmiques, puix que com a mínim un cop al mes, els interns han de garantitzar que feran una petita estança ocasional amb la seva família.

El reglament intern de la casa és mínim: els horaris dels menjars i les normes de convivència mínimes basades en el respecte mutu. Per la resta, tenen àmplia llibertat d'entrar i sortir; hi ha hagut el cas d'una expulsió per mals tractes als companys.

S'exigeix, per altra banda, que al moment de l'ingrés siguin persones que coordinin les seves idees, encara que la seva llarga permanència fa que els efectes de l'arteriosclerosi ^{es deixin} ~~faci~~ sentir. ~~els seus~~ ~~afectes~~

Els avis, en nombre aproximat a la cinquantena, dóna la impressió que estan molt contents. (1)

---

(1) Hem sabut també de l'existència de dos pisos més als blocs d'Inrenta del carrer Sinai.

II. Anàlisi demogràfica de Sant Genís dels Agudells

Com hem acabat de veure, malgrat que la història del nostre barri prengui volada des de segles enrera, l'assentament de la població és molt recent a Sant Genís dels Agudells.

Dóna la impressió que aquest barri ha estat durant molts anys una mena d'"illa de la calma", on no hi tenia accés la dinàmica extraordinària del procés de transformació de la nostra ciutat. Fa pocs anys que la "taca d'oli" de la ciutat industrial i de la concentració urbana ha començat a generar el canvi a Sant Genís: al lloc de les masies i hortes, hi ha blocs de pisos de gran alçada i això ha comportat conseqüentment una dinàmica de població.

Quines són les característiques del barri de Sant Genís pel que diu referència als aspectes demogràfics? Quina ha estat la seva dinàmica? Aquest capítol vol donar resposta a aquests interrogants.

II.1 Evolució de la població

Més que una exposició de les oscil·lacions demogràfiques del barri, intentarem donar uns punts de referència que serveixin de pauta per a veure a grans trets el procés de poblament en els darrers 20 anys de la nostra àrea d'estudi.

Les nostres dades són el·laboracions dels Padrons Municipals del 1960, 1970 i 1975 i d'un estudi portat a terme per CIASE el 1963 i encomanat pel Patronat Municipal de la Vivenda. (1)

<u>Any</u>	<u>Habitants</u>	<u>% increment</u>	<u>Creixement Barcelona</u>
1960	2047		<u>1960-70</u>
1963	4580	123'7	12 %
1970	7767	69'6	<u>1970-75</u>
1975	9148	17'7	3'1 %

Evidentment, la dècada 60-70 és la que dóna raó del creixement impressionant de Sant Genís dels Agudells. Coincideix amb l'època forta de SADIS, Les Cooperatives i Inrenta; és també l'època de la desaparició del barraquisme. Cal matisar precisament aquesta afirmació dient que és fins el 1965 aproximadament que els nuclis forts de població es concentraven^{en} a les cases baixes i les barraques i és a partir d'aquesta data que les concentracions importants es fan als blocs de pisos.

---

(1) Sota la direcció de Emili Me BOIX i Selva, Investigación sociológica del suburbio de Sant Genís dels Agudells, Centro de Investigaciones y Asesoramientos Sociológicos i Urbanísticos (CIASE, S.A.), Barcelona, 1963.

Si es compara el creixement del nostre barri amb el de la ciutat de Barcelona, a la dècada 1960-1970 Sant Genís experimenta un increment del 279'4% i la ciutat per la seva banda només té un índex del 12 %. En el quinquenni 1970-1975 els creixements respectius són aleshores del 17'7 i del 3'1 %. Sembla, doncs, que una i altra dimensió decreixen manifestament arribant, fins a cert punt, al que en podríem dir una saturació.

III.2 La població actual i la seva distribució territorial

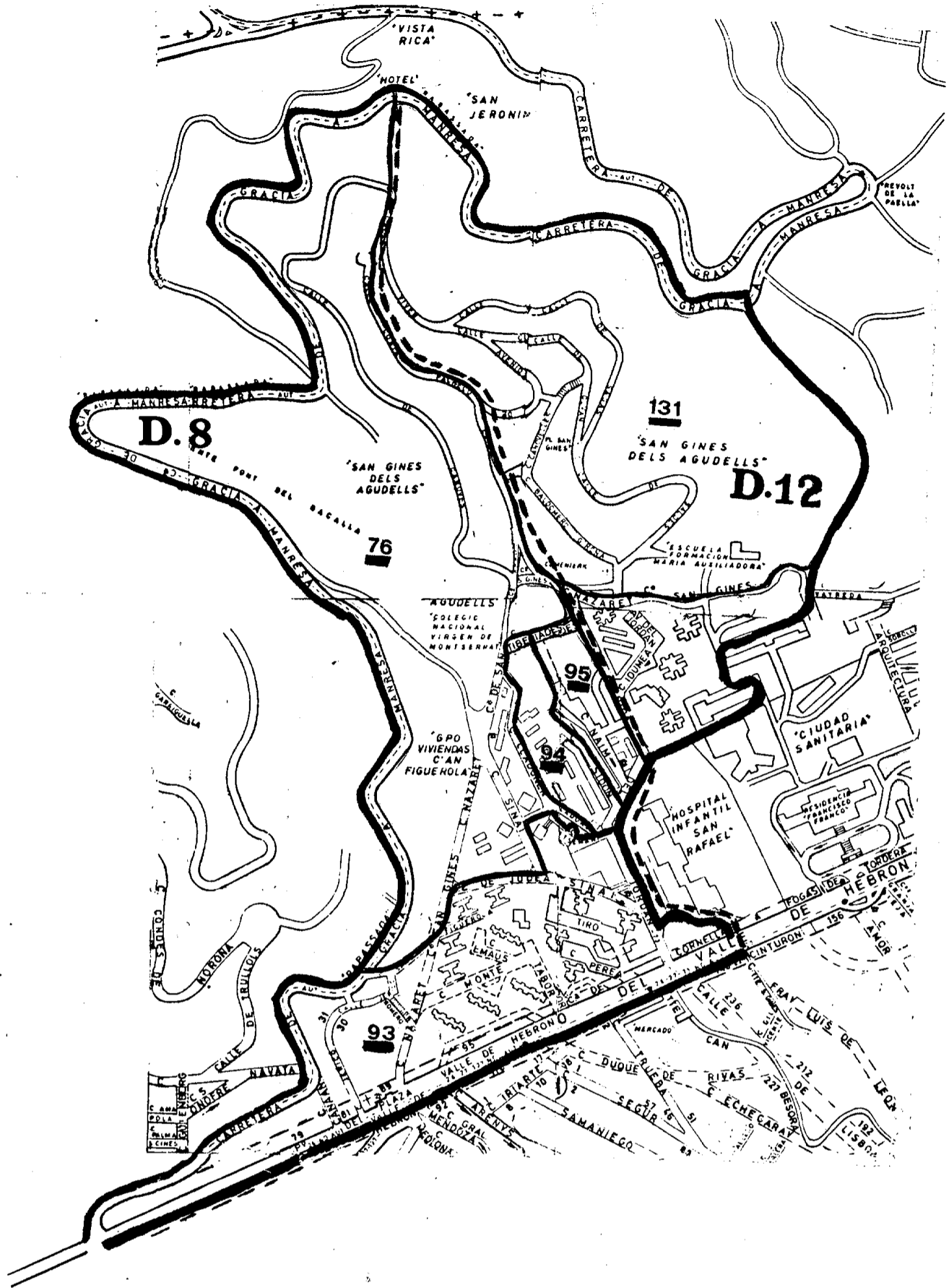
El mapa de la plana següent, defineix l'àrea dins el marc ciutadà i ens mostra la seva divisió administrativa. Aquestes sectoritzacions administratives no reponen pas generalment a les característiques geogràfiques i humanes de les diferents zones; malgrat tot, és l'única referència sobre la qual es poden tenir dades força afinades. Es per aquesta arbitrarietat administrativa que el barri de Sant Genís dels Agudells, que nosaltres creiem que té una configuració ecològica molt ben definida, estigui dividit per dos districtes municipals que es parteixen les seves seccions censals: el districte VIII (seccions censals 76, 93, 94 i 95) i districte XII (secció 131 i els blocs d'Inrenta de la marge dreta de l'Avinguda del Jordà).

La distribució de la població és la següent:

D.VIII	s.c. 76	1784 habitants	19'5 %
	93	1266	13'8
	94	1503	16'4
	95	1152	12'5
D.XII	s.c.131	1636	18'4
	Inrenta	<u>1767</u>	<u>19'3</u>
		9148	100

Constatem una distribució diferencial que ens sembla molt interessant. El 48'2 % de la població de Sant Genís dels Agudells està concentrada als blocs de SADIS i als d'INRENTA de la marge dreta de l'Avinguda del Jordà. A més d'aquests, coincideix amb les seccions censals 94 i 95. La importància d'aquesta concentració demogràfica es fa més notòria encara si es té compte de que és en aquest espai on hi ha ubicats els terrenys de la "Casa Amarilla", que suposa una important zona de terreny no edificat.

Per altra banda, la part muntanyosa (seccions censals 76 i 131) assenta el 37'9 % de la població del barri; malgrat les fortes pendents i els desnivells pronunciats, és aquesta zona que ha "soferit" l'actuació de les Cooperatives -Los Castores i Sant Genís- que han acabat aplegant un contingent notable de població.

III.3 Sexe i estat civil

Heus aquí el quadre global d'aquesta distribució:

D.VIII	Solters		Casats		Vidus		Divorciats		Total		
	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	
sc.76	T	455	407	415	427	10	64	1	5	881	903
	%	25'5	22'8	23'3	23'9	0'6	3'6	0'1	0'3	49'2	50'8
sc.93	T	361	249	304	306	11	31	2	2	678	588
	%	28'5	19'7	24'1	24'2	0'9	2'4	0'2	0'2	53'5	46'5
sc.94	T	358	361	353	360	14	48	4	5	729	774
	%	23'8	24'1	23'5	24'1	0'9	3'2	0'3	0'3	48'5	51'5
sc.95	T	299	232	276	295	10	37	1	1	586	566
	%	26'1	20'1	24'1	25'7	0'9	3'2	0'1	0'1	50'5	49'5
D. XII	T	418	378	411	395	13	64	3	4	845	841
sc.131	%	24'8	22'4	24'4	23'4	0'8	3'8	0'2	0'2	50'2	49'8
Inrenta	T	507	376	412	413	-	36	-	23	919	848
	%	28'7	21'2	23'3	23'3	-	2'1	-	1'3	52'1	47'9
Total	T	2.398	2.003	2.171	2.196	58	270	11	40	4638	4510
	%	26'2	22'1	23'7	24'1	0'6	2'9	0'1	0'5	50'6	49'3
Total	T	4.401	4.401	4.368	4.368	328	328	51	51	9.148	9.148
	%	48'1	48'1	47'7	47'7	3'5	3'5	0'6	0'6	100'0	100'0

Els trets més significatius d'aquesta taula són:

1. Pel que es refereix a l'estat civil, notem una presència més notòria de solters en els nous blocs d'Inrenta (la mitja pel barri és de 48'1 % i en aquests blocs de 50 %). Els casats, per la seva banda, els trobem significativament a les vivendes de SADIS (sc.95): 49'6 sobre 47'7 % a tota l'àrea del nostre estudi.

Els vidus els trobem majoritàriament a l'àrea més antiga del barri (sc.94, 95 i 131).

Finalment, diem també que és als nous blocs d'Inrenta on la concentració dels divorciats és més notable, exactament quasi la meitat (45'1 %) de tots els que hi ha al barri de Sant Genís dels Agudells.

2. Pel que diu relació amb la diformitat sexual, no veiem més diferència a destacar que la de les seccions censals 93 i 94: la primera pel fort excedent masculí i la segona pel femení.

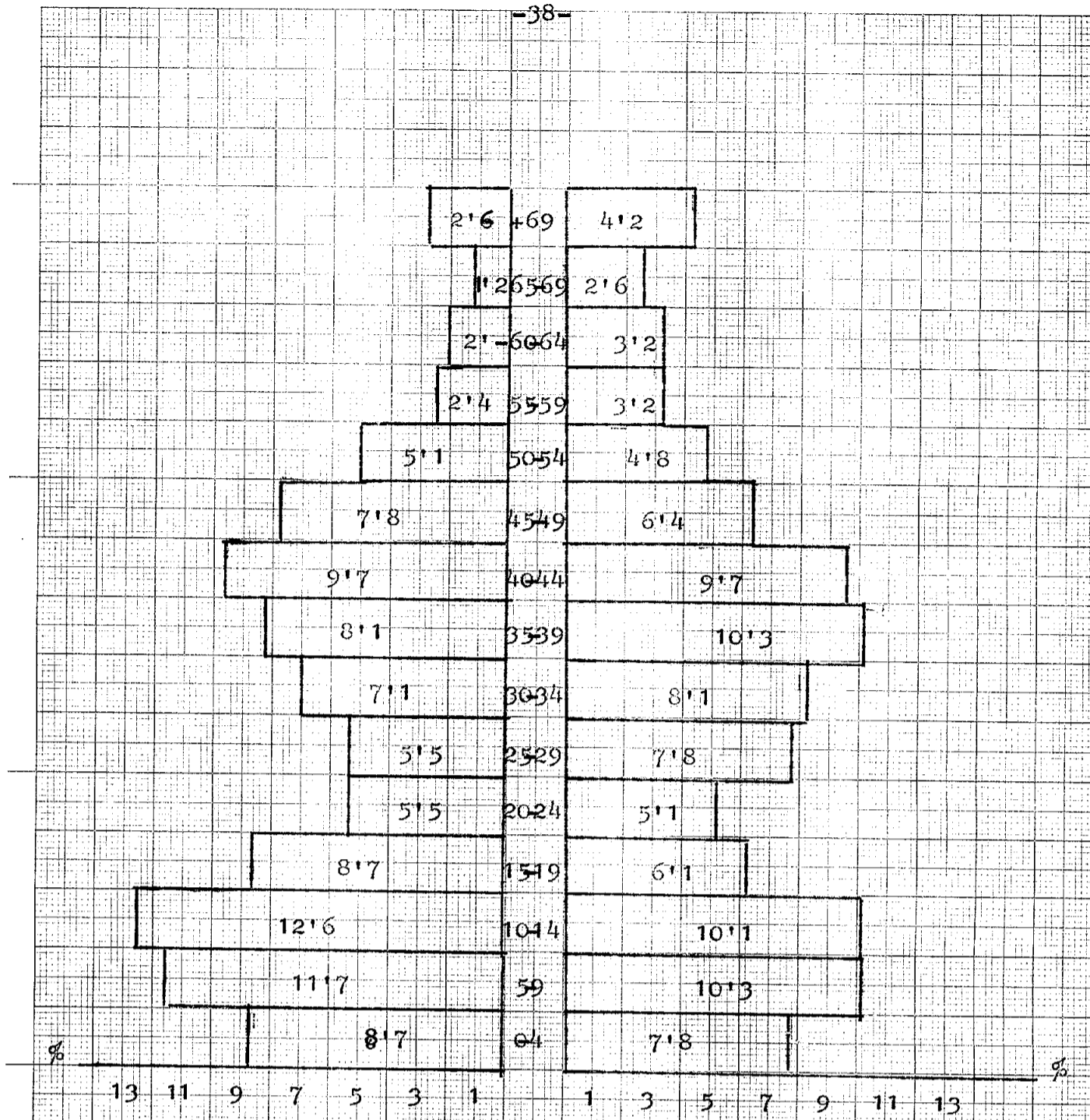
Tenim la impressió que aquesta dada, si no es posa en relació amb d'altres elements inductius de la nostra anàlisi demogràfica, no diu gaire res més. Qui sap si ens podrà servir posteriorment com a interpretació de certes relacions que trobarem.

III,4 L'edat de la població

La importància d'aquesta variable demogràfica rau precisament en la definició de la perspectiva d'envelliment o de rejuveniment de la població. La nostra anàlisi no té pas compte de la dinàmica de la població pel que es refereix a l'edat, sinó que analitzarem la tendència d'aquesta població en el moment puntual del cens del 1975. Ni cal dir com aquest procés analític no descarta, de cap manera, certs aspectes dinàmics i una determinada perspectiva de cara al futur, sense descomptar les circumstàncies espacials, com són ara, les edificacions noves, el processos migratoris o certes implantacions industrials. Aquestes poden fer variar substancialment la dinàmica normal de la població.

El quadre de la plana següent aplega la relació numèrica de tota aquesta informació per grups de cinc anys fins els 69 i els gràfics que segueixen expressen la piràmide de les edats de Sant Genís i la comparació d'aquestes piràmides per sectors.

Edats	Seccions Censals							Total
	76	73	94	95	131	Inrenta		
0 - 4 T	87	77	60	61	215	250	750	
%	4'9	6'1	4'0	5'3	12'8	14'2	8'2	
5 - 9 T	194	102	171	131	152	262	1012	
%	10'9	8'1	11'4	11'4	9'0	14'2	11'1	
10-14 T	269	111	229	128	138	168	1041	
%	15'1	8'8	15'2	11'1	8'2	9'5	11'4	
15-19 T	130	104	101	70	131	111	683	
%	7'3	11'1	6'7	6'1	7'8	6'3	7'4	
20-24 T	80	91	67	62	133	54	487	
%	4'5	7'2	4'5	5'4	7'2	3'1	5'3	
25-29 T	71	96	65	85	145	143	606	
%	4'0	7'6	4'3	7'5	8'6	8'1	6'6	
30-34 T	70	116	55	61	144	250	696	
%	3'9	2'2	3'7	5'3	8'5	14'2	7'6	
35-39 T	156	92	167	127	121	182	845	
%	8'7	7'3	11'1	11'0	7'2	10'4	9'2	
40-44 T	234	84	197	141	109	127	892	
%	13'1	6'6	13'1	12'2	6'5	7'2	2'7	
45-49 T	175	71	138	94	102	69	649	
%	2'8	5'6	2'2	8'2	6'0	4'1	7'1	
50-54 T	108	64	82	60	68	72	454	
%	6'1	5'1	5'5	5'2	4'0	4'1	4'9	
55-59 T	46	56	46	38	52	23	261	
%	2'6	4'4	3'1	3'3	3'1	1'3	2'8	
60-64 T	36	58	38	26	60	19	237	
%	2'0	4'6	2'5	2'3	3'6	1'1	2'5	
65-69 T	53	39	32	24	53	7	208	
%	3'0	3'1	2'1	2'1	3'1	0'4	2'2	
+ 69 T	75	69	55	43	63	11	316	
%	4'2	5'5	3'7	3'7	3'7	0'6	3'4	
Total T	1784	1266	1503	1152	1686	1767	9148	
%		100			100			

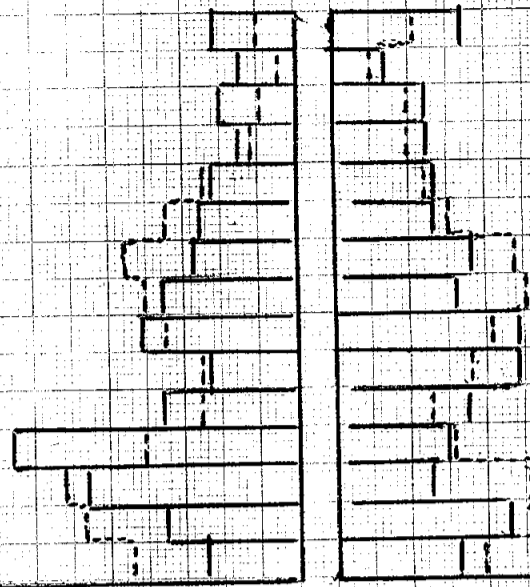
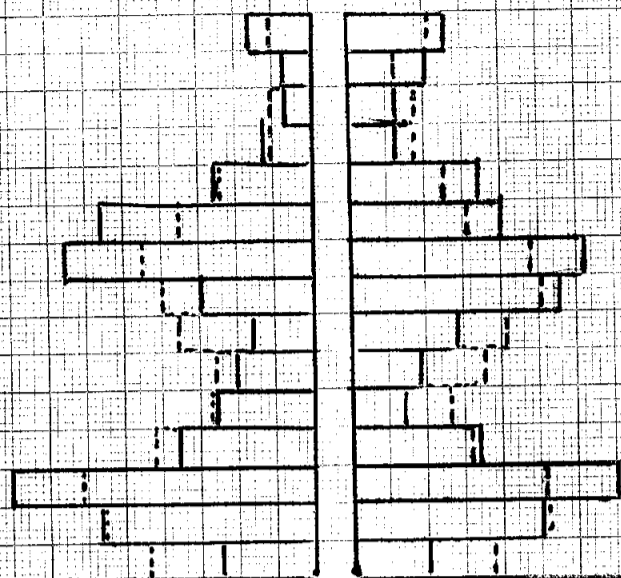
Escala d'edats Sant Genís dels Agudells
Padró Municipal - 1975

Escales d'edats de les diferents zones del barri

— zona
--- barri

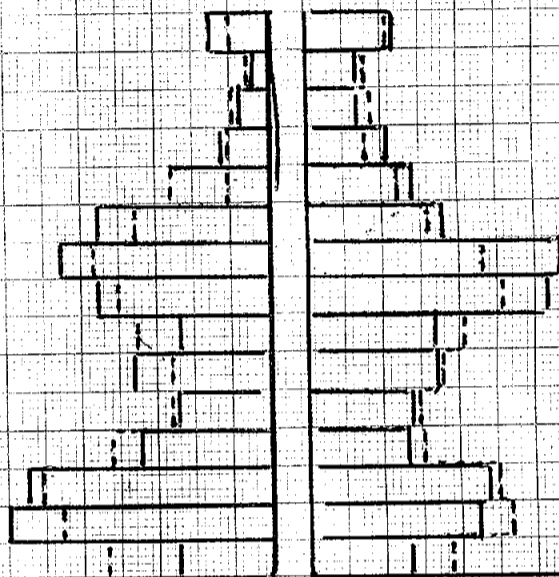
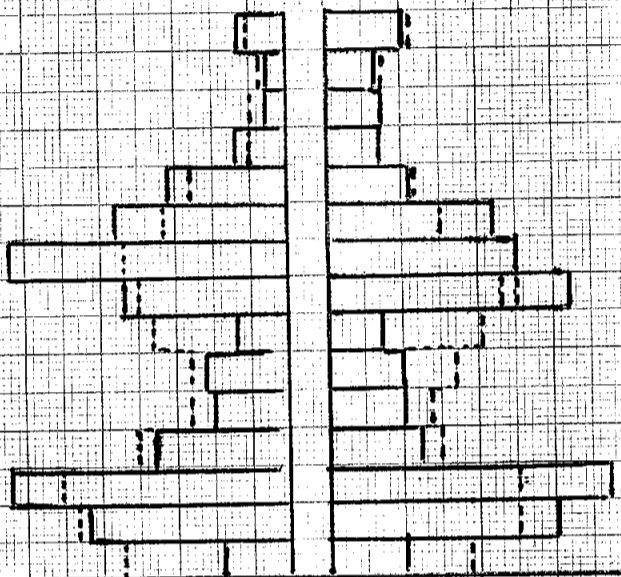
s.c. 76

s.c. 93

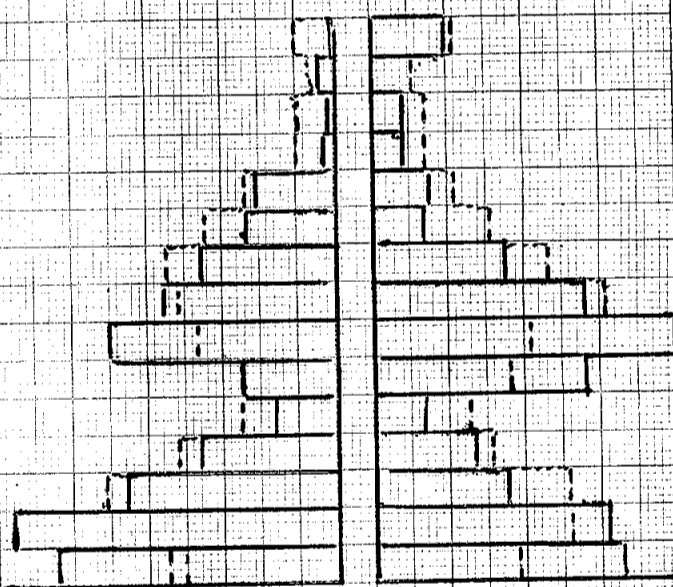
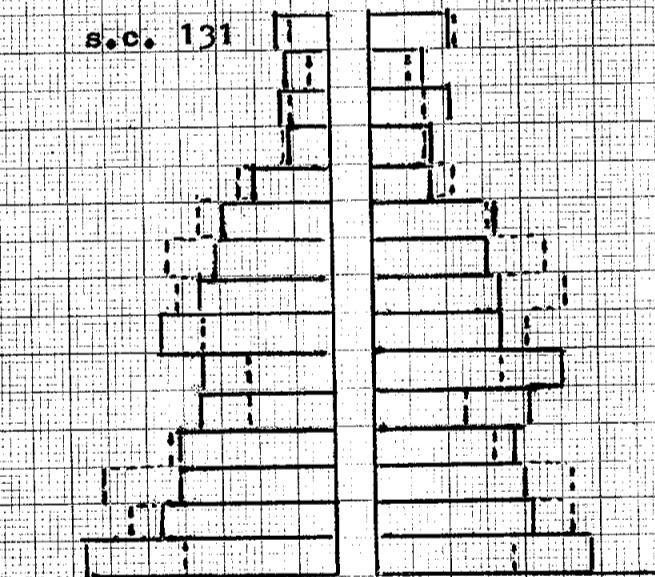
s.c. 94

s.c. 95

s.c. 131

Inrenta

La primera evidència és que es tracte d'una població molt jove: quasi el 70 % té menys de 40 anys. Una lectura mínimament pausada de la taula precedent ens indica el següent:

Hi ha com una línia divisòria que, en certa manera, compartimenta les edats de la població. Aquesta passaria per l'Avinguda Jordà tot enllaçant amb el carrer Costa Pachecho fins dalt de la muntanya; la part esquerra d'aquesta línia és on hi ha més incidència de la població vella i la dreta les edats més joves.

Precisant més l'afirmació feta suara i sectoritzant les edats en cadascuna de les seccions censals, tenim el següent:

- a. A la secció censal 76 és notòria la presència de l'interval entre 10 i 14 anys i lògicament entre 40 i 50. A més, hi sobresurten també els grups de més de 65 anys.
- b. A la sc.93 destaquen els grups de 15-25 anys i els de més de 55 anys.
- c. A la secció 94 es repeteix el model de la 76, encara que els ancians no són ara tan abundants.
- d. La secció 95 es manté dintre l'estàndard mig del barri.
- e. Finalment la sc.131 i els bloc d'Inrenta són els més joves de l'àrea. La forta presència dels 0 als 4 anys i del grup de 20 a 35 anys constitueixen la nota més destacada.

En síntesi, doncs, malgrat que sigui només repetir el que hem dit anteriorment, tant a la part alta del barri, dominada per les promocions cooperativistes, com als blocs més recents d'Inrenta, el predomini de la població jove és extraordinàriament rellevant.

III.5 L'origen o naturalesa de la població

La majoria dels nostres barris de Barcelona vénen profundament marcats per la dècada dels anys 60 coincidint amb les fortes corrents immigratòries. De totes maneres, aquesta intuïció clara que tots tenim, cal matisar-la per les peculiaritats específiques i pròpies de la població recent vinguda i que variarà substancialment en funció de la procedència de la immigració.

L'anàlisi que pretenem fer ara és de la definició de la població visquent i habitant a Sant Genís dels Agudells en funció del seu origen o naturalesa. Distingirem aquest origen en els grups següents: Barcelona, Catalunya, Valencia-Múrcia-Balears, Andalusia, Castella la Nova-Castella la Vella, Lleó-Extremadura, Regió Nort-Aragó, Canàries-Africa, Extranger. Tot seguit mantindrem la distinció més global entre catalans i no catalans. Heus aquí aquesta informació:

ORIGEN DE LA POBLACIÓ

Area	Barcelona		Catalunya	València-Mur-Balears		Andalusia	Castelles Lleó-Ext.	Nort-Aragó	Canàries Africa	Extranjer	Total
	Ciutat	Província									
Sc.76	T	893	51	67	88	236	223	208	3	14	1784
	%	50'1	2'9	3'8	4'9	13'2	13'2	11'7	0'2	0'8	19'5
Sc.93	T	602	76	50	63	140	162	137	2	30	1266
	%	47'6	6'1	3'9	5'1	11'1	12'8	10'8	0'2	2'4	13'8
Sc.94	T	705	38	44	75	257	203	172	-	7	1503
	%	46'9	2'5	2'9	5'1	17'1	13'5	11'4	-	0'5	16'4
Sc.95	T	497	28	32	73	172	173	155	-	21	1152
	%	43'1	2'4	2'8	6'3	14'9	15	13'5	-	1'8	12'5
Sc.131	T	616	26	31	50	412	255	148	1	147	1686
	%	36'5	1'5	1'8	3'1	24'4	15'1	8'8	0'1	8'7	18'4
Inren- ta	T	915	75	88	44	70	191	212	28	91	1767
	%	51'8	4'3	5'1	2'4	4'1	10'8	11'7	1'5	5'2	19'3
Total	T	4228	294	312	393	1287	1207	1032	34	310	9148
	%	46'4	3'2	3'4	4'3	14'1	13'2	11'3	0'4	3'4	100

Anem a fer una petita simplificació a la complexitat d'aquesta informació practicant una diferenciació dicotòmica entre catalans o nascuts a Catalunya i no catalans o no nascuts a Catalunya:

		Catalans o nascuts a Catalunya	No catalans o no nascuts a Catalunya
sc.76	T	1011	772
	%	56'7	43'3
-----			
sc.93	T	728	534
	%	57'7	42'3
-----			
sc.94	T	787	714
	%	52'4	47'6
-----			
sc.95	T	557	594
	%	48'3	51'6
-----			
sc.131	T	673	1013
	%	39'2	50'8

Inren- ta	T	1078	636
	%	51'-	36'-

Total	T	4834	4263
	%	53'1	46'5
=====			

L'índex global del barri en el que es refereix a la catalanitat és del 53'1 % sobre el total de la població. Tenint compte que es tracta d'una població eminentment jove, no hi ha pas dubte que estem davant d'un col·lectiu que, havent nascut físicament a Barcelona, les arrels immediates predominants són d'altres indrets de l'Estat espanyol.

Un bon punt de referència que ens pot ajudar a mesurar aquest índex del barri de Sant Genís és la senzilla comparació amb els districtes veïns. El VIII dona un índex de catalanitat del 68 % i el XII, de 58 %.

Es apartir d'aquesta dada comparativa que hem de parlar d'una febla catalanitat; però, tenint compte de la juvenesa de la població, les possibilitats d'integració són certament importants.

Aquesta panoràmica general queda sensiblement matisada per la sectorització del barri:

-La secció censal 131 és la que ostenta la presència més fluixa de catalans (39'2 %); en canvi, els blocs d'Inrenta ubicats geogràficament per sota d'aquesta, són els que acumulen l'índex més elevat de catalanitat (61 %).

-Destaquen així mateix per la presència d'autòctons les seccions censals 93 i 76.

Tenim la impressió que es dona una coincidència: a millor habitatge i urbanisme, hi ha també més catalanitat.

La no catalanitat presenta un ventall ample de llocs de procedència amb un lleuger predomini dels andalusos. Aquest fet estadístic entra dins la normalitat; és més, inclús podem dir que al nostre barri de Sant Genís dels Agudells la presència de la immigració andalusa no té ni molt menys l'embalum d'altres barris de Barcelona. Citem únicament l'exemple del barri veí de La Teixonera amb un índex del 27'7 % de tota la població del barri.

Els tres punts principals d'on procedeixen els veïns de Sant Genís dels Agudells són: Andalusia, la regió centre i la regió nord.

Els andalusos es troben principalment a la part alta de la muntanya (sc.131) en la que hi trobem un índex del 24'4 % relativament pròxim al que donàvem del barri de La Teixonera. Així mateix, en aquesta banda muntanyosa és també notable la immigració castellana i extremenya, és a dir, la regió del centre de la Península.

Als blocs de SADIS, hi ha una lleugera incidència dels andalusos a una banda (sc.94) i dels castellans i extremenys a l'altra (sc.95).

Cal no oblidar la presència del grup de persones nascudes a Canàries i a les províncies africanes -però sobretot dels estrangers- als blocs d'Inrenta.

L'estudi de CIASE S.A. del que hem fet esment a l'inici d'aquest capítol ja posa en relleu aquestes tendències referents a l'origen de la població. Així tenim que a la part de muntanya (1) hi trobem un 32 % d'andalusos, mentre als blocs de SADIS només un 14 % al costat d'un 19 % d'oriunds de la regió centre.

Sembla com si s'hagués donat una mena de segregació dins el barri; és a dir, com unes tendències que en el transcurs dels pocs anys d'existència han anat donant aquesta fesomia peculiar. Estem segurs que tot plegat no és pas fruit de la casualitat... Per a una interpretació verídica d'aquesta realitat cal retornar críticament a la història i saber llegir entre línees el que veritablement hi ha darrera d'aquesta fenomenologia socio-ecològica.

---

(1) No oblidem que aquesta investigació fou realitzada l'any 1963 i que, per tant, coincideix amb els orígens més moderns de Sant Genís. A l'estudi de referència, la part de muntanya és anomenada "Los Castores". La qualificació semàntica és ben significativa.

III.6 Temps de residència al barri de Sant Genís

Malgrat que tinguem coneixement dels efluvis migratoris quan hem analitzat la història, on hem pogut constatar que la implantació dels nou vinguts a Sant Genís s'ha fet en funció de la dinàmica de la construcció; i malgrat tinguem ja una idea de l'embalum global de la immigració al barri, ens sembla important completar aquesta informació amb les referències sobre el temps que aquestes persones porten vivint en el nou context ciutadà i cultural. Una aproximació a aquesta realitat la tenim en la consideració dels anys d'empadronament dels veïns del barri. Haurem aquí aquesta informació: (en %)

Area	Nascuts a després							
	Barcelona	1975	71-75	66-70	61-65	51-60	41-50	Abans 1940
sc.76	52'-	-	2'1	3'7	12'6	18'2	6'4	4'8
sc.93	53'1	1'1	5'4	7'6	7'5	9'4	7'-	8'5
sc.94	48'-	0'5	0'9	2'6	15'9	19'1	8'2	4'5
sc.95	44'4	0'9	6'1	4'7	16'1	17'9	6'2	3'7
sc.131	38'8	1'9	11'6	11'5	13'4	12'8	6'-	3'8
Inrenta	51'8	5'8	14'7	5'6	3'8	3'6	4'9	9'5
Total	46'1	1'8	6'8	5'7	10'9	12'7	6'1	5'7

Evidentment, la immigració a Sant Genís és de la postguerra; el seu moment fort s'ens confirma plenament que es situa a la dècada del 1960. Amb tot, s'observen diferències apreciables que ajuden a configurar cadascuna de les diferents zones del barri:

- Als blocs d'Inrenta uns índexs relativament elevats de persones veïnes de Barcelona des d'abans del 1940. Encara que són els darrers que han vingut a Sant Genís procedents d'altres llocs de la ciutat, hi ha també el factor que és de les zones on hi viuen més catalans.
- Empadronats a Barcelona immediatament després de la guerra els trobem als blocs de SADIS.
- Entre els anys 1950 i 1970 es detecten, sobretot, els veïns de la part de muntanya i també els de SADIS; de fet són a grans trets potser els mateixos. Aquest fenomen s'accentua principalment a partir dels anys 60.
- Des dels anys 70 els índexs més elevats corresponen a la part de muntanya -és el fenomen de les cooperatives- i, en un segon lloc, els blocs d'Inrenta que acullen els recent vinguts a la ciutat.

Aquestes diferències repercuteixen directament en els nivells d'integració a Sant Genís dels seus veïns. Creiem que tota acció cívica i social hauria de tenir millor en compte aquestes constatacions.

III.7 Qualificació professional

Toquem ara una variable demogràfica molt il·lustrativa del nivell socio-econòmic dels veïns del barri de Sant Genís. Malgrat que en el còmput global hi ha una gran manca d'informació -els que no consten arriben a ésser el 12'9 % del total del barri-, pensem que les dades són prou vàlides per a reflexar la situació actual.

Diguem, abans de tot, que la relació actius/inactius presenta ja unes diferències notables segons les zones. Heus aquí el quadre de referència:

	<u>Població</u>	
	<u>Activa</u>	<u>Passiva</u>
sc.76	37 %	63 %
sc.93	46	54
sc.94	40	60
sc.95	42	58
sc.131	36	64
Inrenta	39	61
Total	40	60

On més població inactiva es detecta és a la part de muntanya (sc. 76 i 131). La població que ve enquadrada dintre les classes passives és la que respon a les categories dels jubilats, infants escolars i mestresses de casa.

Pel que fa a la població activa, tenim la distribució percentual següent:

<u>Professió</u>	<u>sc.76</u>	<u>sc.93</u>	<u>sc.94</u>	<u>sc.95</u>	<u>sc.131</u>	<u>Inrenta</u>	<u>Total</u>
Directius	3'3	4'8	2'-	2'4	1'5	7'5	3'8
Prof.liberals	0'1	3'-	-	1'2	-	33'2	7'8
Tècnics	5	14'-	1'8	9'8	3'8	15'5	8'4
Artistes, Força pública, Clerecia	3'3	5'6	1'8	1'4	1'9	1'1	2'4
Quadres, Administratius, Venedors	24'3	27'3	22'1	22'5	14'5	31'8	24'-
Obrers	63'7	45'-	72'3	62'5	78'2	10'5	53'3
TOTAL		100				100	

La lectura del quadre ens revela les següents diferències significatives:

-Els blocs d'Inrenta acaparen en la seva quasi totalitat les professions més qualificades (directius, lliberals i tècnics). Aquest fet es dóna tant en els blocs de la part alta com als situats entorn del Patronat Ribas.

-La resta del barri -tant a Sadis com a la part de muntanya- s'hi troba relativament el món obrer.

Aquesta divisió és tant evident que ens fa veure com dins d'una mateixa àrea coexisteixen dos tipus de població completament diferents.

Cal fer esment, encara que d'una manera molt breu al treball de la dona, puix que 26'1 % de la població activa és del sexe femení.

Més del 50 % de les dones que treballen es troben ubicades als blocs d'Inrenta; la resta es localitza entre SADIS i la part de muntanya. Pel que fa a les qualificacions professionals, es repeteix el model que ja hem vist més amunt: la classe obrera a Sadis i la zona de la muntanya i a Inrenta les qualificacions més elevades.

Cal tenir compte que en aquesta qüestió del treball femení, estem treballant únicament amb el que en podríem dir "treball oficial"; però en el cas de la dona hi ha gran quantitat de feines a hores que no són comptabilitzades en els índexs coneguts.

Les professions passives presenten la imatge següent:

	<u>sc.76</u>	<u>sc.93</u>	<u>sc.94</u>	<u>sc.95</u>	<u>sc.131</u>	<u>Inrenta</u>	<u>Total</u>
Menors i estudiants	67'2	63'7	69'2	65'-	53'4	75'-	65'9
Jubilats	10'2	12'9	8'-	8'5	8'8	3'-	8
Mestresses de casa	22'5	23'3	22'7	26'3	37'7	22'-	26'2
Total			100		100		

Aquesta imatge no fa més que confirmar el que ja hem vist anteriorment en el que feia referència a l'edat de la població; els jubilats i els menors incideixen on l'estructura de les edats ens ha revelat ja significativament i relativament la seva presència.

La dona mestressa de casa la trobem també de manera notable a la part de muntanya; potser caldria fer referència ara a la importància dels factors culturals com a determinants de que la dona surti fora a treballar. Cal excloure la idea simplista que aquesta recerca d'un treball fora de la llar es justifica només i únicament per raons de tipus econòmic. Aquesta dada, en certa manera, només fa que confirmar ara el que dèiem suara sobre el treball femení.

III.8 Composició familiar

Un dels signes integradors a tota la dinàmica de la cultura industrial és el nombre de fills per família o, més exactament, el nombre de membres per família.

L'índex mig a Barcelona és de 3'2 membres/família. Fent una mica de retrospectiva en base de les dades que tenim a mà, podem veure l'evolució que ha sofert la composició familiar a l'àrea del nostre estudi.

<u>Anys</u>	
1960 (Estadística municipal)	3'6 membres/família
1963 (Enquesta CIASE)	3'9
1970 (Estadística municipal)	3'9
1975 (Padró municipal)	3'8

Estem en uns estàndards molt superiors als de la ciutat de Barcelona. Efectivament, estem més a prop de l'Estat Espanyol (3'9 membres/família: FOESSA 1975) que al general de Catalunya (3'4 membres/família: FOESSA 1975).

Coincideix el creixement fort del nostre índex amb l'any 1960 quan es planteja el fet immigratori més rellevant i la nostra experiència ens diu que en zones de forta immigració aquest índex tendeix a elevar-se.

Malgrat tot, els indicis són de que està en procés d'iniciar-se una certa integració a la dinàmica industrial, amb tota la transvaloració que en el camp de la família comporta, a jutjar per l'índex de l'any 1975.

III.9 La ideologia al barri de Sant Genís. Les eleccions democràtiques.

Ens ha semblat molt important i significatiu, incloure aquesta mena d'apèndix a les consideracions demogràfiques fetes fins ara, l'anàlisi del comportament electoral tingut pels veïns del barri de Sant Genís dels Agudells en el curs de les tres consultes electorals que hi hagut a partir de l'any 1975. Es a dir, coneguda ja l'estructura demogràfica de la població que habita a l'àrea del nostre estudi, és un complement absolutament necessari veure les seves preferències a l'hora de concretar unes opcions ideològiques quan hi ha hagut l'oportunitat de fer-ho lliurement.

No es tracta pas d'un estudi en profunditat. El fet és que tenim unes dades bàsiques que són fidel reflexe del pensament de la col·lec-

tivitat habitant a Sant Genís. (1)

<u>15 J</u>	<u>CDC</u>	<u>ERC</u>	<u>PSC</u>	<u>PSUC</u>	<u>UCD</u>	<u>Total</u>
sc.76-93	16' - %	2'7 %	41'3 %	18'6 %	21'1 %	
sc.94	6'5	3'4	47'8	21'6	20'5	100
sc.95	6'9	4'3	44'9	22'8	20'9	
sc.131	4'2	2' -	39'1	36'1	17'9	
Total	9'6	2'9	42'7	24'5	20'1	100
=====						
<u>1 M</u>						
sc.76-93	13'2	4'8	42'7	17'9	21'1	
sc.94	6'5	4'4	44'6	23'7	20'5	100
sc.95	9'3	6'1	40'1	27'2	16'8	
sc.131	4'8	2'4	29'3	47'6	15'6	
Total	9'2	4'3	39'2	28'2	19' -	100
=====						
<u>3 A</u>						
sc.76-93	15' -	4'4	40'3	25'2	14'8	
sc.94	6'6	4' -	44'8	29' -	15'4	100
sc.95	8'7	4'4	44'5	31'5	10'6	
sc.131	8'4	2' -	24'9	56'6	7'8	
Total	10'7	3'7	37'6	35'3	12'5	100
=====						

Des de la primera a la tercera consulta electoral s'observa una dinàmica en els diferents partits. De signe positiu:

CDC + 1'1
 ERC + 0'8
 PSUC +10'8

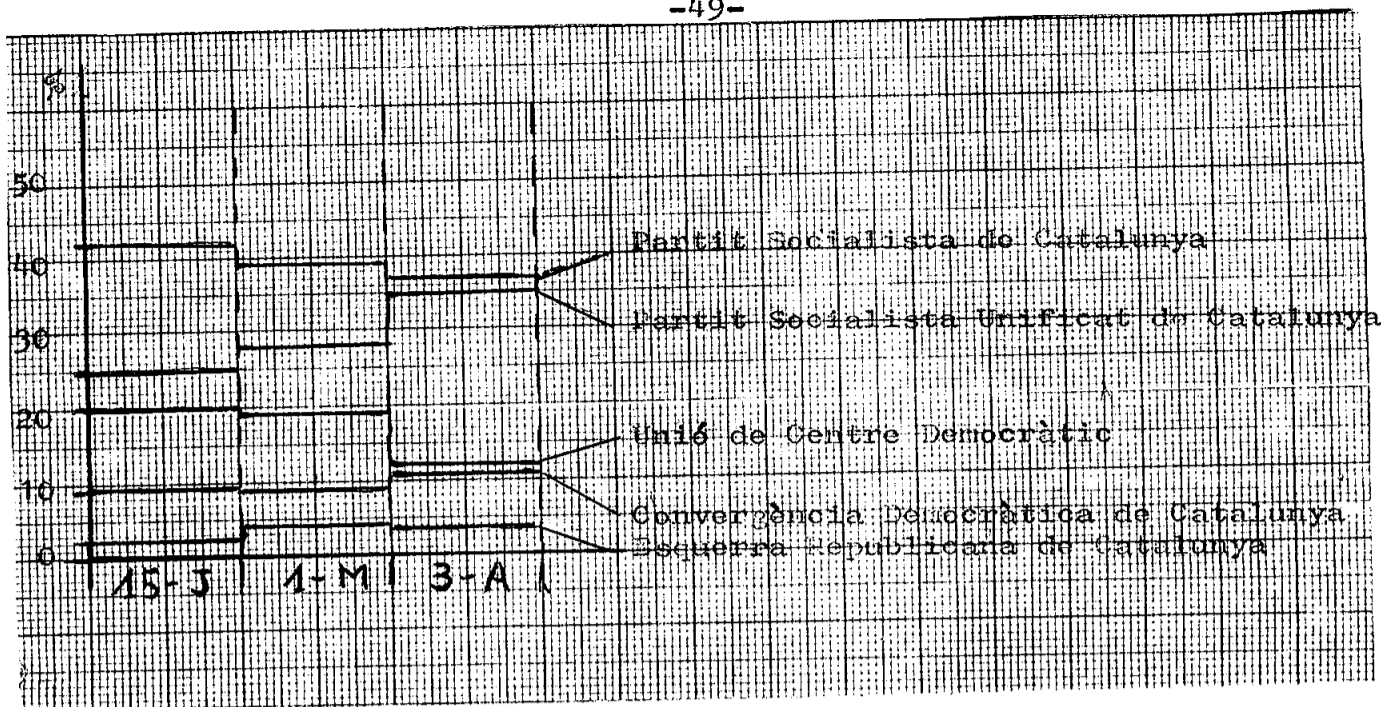
De signe negatiu, per la seva banda:

PSC - 5'1
 UCD - 7'6

El gràfic que posem a continuació dona raó d'aquests increments i d'aquestes diferències; ens sembla que és una imatge visual molt entenedora de la situació ideològica de Sant Genís dels Agudells.

(1)Els límits reals de la nostra recerca, pel que afecta a aquestes consideracions electorals, queda incompleta degut a la manca de dades referents als blocs d'Inrenta. Malgrat aquesta deficiència, pensem que el conjunt és prou interessant per a ésser analitzat com a generalització per a tota la zona de Sant Genís dels Agudells.

Per una banda, les eleccions del 15 J donen uns resultats que deixen uns punts de sortida molt clars de cara a d'altres comicis. El PSC ostenta una posició privilegiada, mentre el PSUC i UCD es situen en un terreny intermig que, de cara a un esdevenidor, tant pot inclinar-se en un sentit com en un altre. Per altra banda, els partits estrictament nacionalistes queden en els darrers llocs, fet totalment lògic si es té compte de la procedència dels veïns del barri tal com ha estat expressada en la variable demogràfica de referència.

Es a partir d'aquesta primera aproximació puntual que, conforme es va avançant cap el 3 A, la situació va canviant progressivament, principalment per les direccions que van prenent els dos partits que es situaven a la zona intermitja. Mentre el PSUC va prenent una sorprenent pujada (guanyant un índex de vots del 10'8 %), UCD experimenta una impressionant devallada (perd un 7'6 % dels vots).

Paral·lelament amb això, els partits nacionalistes experimenten també un lleuger augment, creant una situació molt clara. Per una part, PSC i PSUC es situen frec a frec, creant un gran bloc que totalitza el 72'9 % del total dels vots i, per l'altra, CDC i UCD també van de costat amb molt menys pes específic: només el 23'2 % dels vots. La resta, 3'7 %, queda per a l'Esquerra Republicana de Catalunya.

En la descripció que fem d'aquests diversos blocs, no volem prejudicar de cap manera dels processos de pactes o divergències que hi pugui haver. Constatem unes generalitzacions estadístiques que es desprenen dels resultats d'aquestes eleccions i res més. Tota altra intenció seria voler fer derivar el nostre raonament més enllà de la seva intencionalitat expressa.

Malgrat tot, es dóna una relació clara amb uns elements interpretatius que són del tot evidents: un barri de recent creació, on el 75 % de la població té menys de 45 anys, on el 75 % de la població activa és obrera més o menys qualificada (administratius, venedors, treballadors...) i un 50 % és d'origen no català, ha optat per l'esquerra amb un índex de vots del 73 %. Aquesta és una panoràmica global del fet electoral al barri de Sant Genís.

Intentant una aproximació més sectorial podem observar aquestes característiques:

- a. El PSC, malgrat ésser majoritari en totes les seccions censals del barri a les eleccions del 15 de juny, a les darreres del 3 d'abril presenta una forta davallada a la part de muntanya (sc.131). La base forta del PSC sembla trobar-se als blocs de SADIS (sc.94 i 95) i es tracta, per tant, d'una classe obrera més qualificada.
- b. El PSUC, per la seva banda, té una base electoral molt sòlida a la part de la muntanya que progressivament s'ha anat intensificant fins assolir més del 50 % dels vots de la sc.131 i, a l'ensem, ha anat intensificant la seva influència als blocs de SADIS. Recordem que la part de muntanya acull la classe obrera menys qualificada.
- c. UCD té una incidència relativa semblant a totes les zones del barri, llevat evidentment de la part de muntanya on la seva presència és quasi bé nul·la; ha quedat reduïda a menys de la meitat de la primera votació a la darrera.
- d. Els partits nacionalistes juguen un petit paper. Només CDC sembla tenir una certa base a les ssc.76 i 93 on hi ha ubicades les vivendes de la Cooperativa Graciense i alguns blocs d'Inrenta; el que comporta una població més qualificada i més catalana.

Hem volgut únicament acostar una realitat demogràfica a uns resultats electorals. Així de simple és la intenció d'aquest apartat.

III. L'ensenyament a Sant Genís dels Agudells

L'anàlisi de l'estructura institucional de l'ensenyament al barri objecte de la nostra recerca, no invalidarà, de cap manera, aquella primera impressió que vam tenir de que l'abundància d'institucions escolars no generava cap mena de dèficit quantitatiu de places escolars. El fet és que, de la mateixa manera que en els últims vint anys s'ha operat una transformació total del barri -d'una zona de barraques o semibarraques s'ha passat a una estructura de blocs i polígons- així mateix s'ha potenciat l'àrea com a lloc d'ubicació d'equipaments escolars per a tota la ciutat de Barcelona. (1)

L'aportació d'aquest capítol és únicament la constatació del que acabem d'indicar; veurem l'embalum i capacitat exacte d'aquests equipaments que, en contrast amb la població efectivament escolaritzable de Sant Genís dels Agudells, deixarà evident que es tracta d'institucions que acullen bona part d'un alumnat resident fora del barri.

Farem la distinció entre els diferents sectors d'ensenyament, és a dir, el preescolar, l'educació general bàsica, el batxillerat i la formació professional.

Diem també que la totalitat de la població escolar és aproximada, degut a la manca de dades dels blocs d'Inrenta de l'Avinguda del Jordà en la vessant dreta. Ens ha estat forçós de fer una aproximació, practicant una estimació feta partint del nombre de famílies existents en els blocs abans esmentats i aplicant els índexs de població escolar de tot el barri. En l'aplicació d'aquests índexs, hem tingut compte de la composició familiar, les persones en edat escolar en els seus diferents sectors d'ensenyament. Malgrat això, creiem que els resultats obtinguts són científicament fiables i que el marge d'error és certament mínim.

III.1 El preescolar

Els intervals d'edat compresos en el preescolar arriba fins els cinc anys; fins els tres anys comprèn les edats de guarderia i jardí d'infància i els 4 i 5 anys són les edats que pertanyen al nivell dels pàrvuls. Mentre sigui possible, mant-indrem l'anàlisi separada entre aquests dos grups de preescolar.

Segurament que la riquesa d'aquesta informació seria molt més clarificadora si poguéssim portar l'anàlisi separada entre els diferents nivells, guarderia, jardí d'infància i parvulari; però la dificultat rau en la manera confusa com ha estat lliurada la font informativa. La majoria d'establiments que o porten el nom de guar-

---

(1) Hem observat que aquest és un fenomen comú a tota la part alta de Barcelona.

deria o, també, són els veïns que en diuen guarderia, accepten infants que van des dels quatre o els sis mesos fins els cinc o els sis anys. Malgrat, doncs, fer l'anàlisi estadística de tot el preescolar en la seva globalitat, intentarem aproximar-nos, el màxim possible, a cadascun dels diferents nivells d'aquesta etapa.

Una altra raó última de la confusió en aquests nivells del preescolar, és la seva manca d'obligatorietat; això comporta la indistinció dels seus nivells i la poca presència pública en el preescolar; no és pas perquè la llei no els declarà obligatoris que deixen d'ésser extraordinàriament importants.

III.1.1 La població en edat preescolar

Segons el padró del desembre del 1975, els infants compresos a l'interval de 0-5 anys són aproximadament a Sant Genís dels Agudells 822. Aquests representen quasi el 25% del total de població en edat escolar.

La distribució espacial d'aquesta població és molt predominant a la part alta del barri per damunt del carrer Nazaret i a la marge dreta del carrer Costa Pacheco (la secció censal 131), puix que aquí es dona un índex del 39'4% de població preescolar sobre el total de la població escolar d'aquesta àrea (molt superior al 25 % mig del que hem fet esment abans). Precisament per sota aquesta mitja de preescolar del barri, la trobem precisament als blocs de SADIS i al territori comprès entre la Rabassada i el carrer Nazaret (seccions censals 76, 94 i 95).

III.1.2 Els equipaments de preescolar

El quadre següent és una aproximació molt clarificadora a la situació real:

a. <u>Guarderies</u>						
	<u>Alumnes</u>	<u>Intervals d'edat</u>	<u>Moraris</u>	<u>Personal</u>	<u>Dependència</u>	
G.Jericó-Jericó,6	50	2m-3 anys	7'30-20	3	Privada	
G.Sant Genís-Sinaí,3	90	6m-5 anys	8 -20	3	Privada	
Solaz Infantil Nazaret,s/n	270	4m-5 anys	9 -18	24	Església	
b. <u>Parvularis</u>						
	<u>Alumnes</u>	<u>Aules</u>	<u>Professors</u>	<u>No docent</u>	<u>Dependència</u>	
C.N.V.Montserrat Nazaret	45	1	1	-	Estatat	
I.Esc.Menéndez Pidal-Sinaí,13	107	3	3	7	Privada	
Esc.P.Sant Genís Parròquia	40	1	1	-	Església	

La diferenciació precedent només és una qüestió denominativa. Ja

es veu que les mateixes guarderies fan també les funcions de parvulari.

Del quadre precedent, queda clar que 602 infants entre dos mesos i 5 anys tenen efectivament un lloc d'assistència o d'inici d'aprenentatge. Això vol dir que estan escolaritzats més d'un 73 % del total d'aquests infants; és molt probable que aquests índexs d'escolarització en aquestes etapes sigui dels més alts de la ciutat de Barcelona. Com a punt de referència podem dir que a uns estàndards elaborats per la Corporació Metropolitana de Barcelona, és considerada adequada l'assistència del 40 % d'infants en edat de guarderia i el 65 % d'escolarització a pàrvuls. L'aplicació d'aquests índexs al barri de Sant Genís dels Agudells demanaria l'existència de 375 places per a infants de 0-5 anys: 63 de guarderia i 312 de pàrvuls. Queda evident, doncs, que al nostre barri podem parlar d'un bon equipament en aquestes etapes d'ensenyament.

A tenir de les dades de referència, tenim la impressió que potser les condicions qualitatives, per exemple els 38 pàrvuls/aula, són molt més difícils de determinar. D'això en tractarem també més endavant.

Per altra banda, entra també dintre la lògica del sistema que la majoria de les institucions siguin de dependència privada, ja que, d'una banda, aquesta etapa és considerada no obligatòria i, per l'altra, es presta més fàcilment a les intencions lucratives dels gestors i propietaris de les mateixes.

III.2 L'educació General Bàsica

Es tracta ara de l'etapa d'escolarització obligatòria que interessa els intervals d'edat compresos entre els 6 i els 13 anys.

La població infantil en edat de bàsica a Sant Genís (sempre basada aquesta informació amb el Padró Municipal del 1975) és de 1.710 persones, que representa el 51'4 % del total de la població en edat escolar. Els blocs de SADIS (seccions censals 94 i 95) són els qui tenen més població de bàsica (62'9 %). De fet, les àrees que tenen més estudiants d'E.G.B. són efectivament les que en tenen menys de preescolar.

El fet té una explicació: la distribució relativa de les edats escolars està condicionada a l'antigüetat de les edificacions; com més temps fa que els blocs estan construïts, trobem que les etapes superiors predominen. Ens sembla que és una correlació ben significativa.

Els equipaments a E.G.B.

Les institucions que imparteixen aquesta docència són les següents:

<u>Centres</u>	<u>Alumnes</u>	<u>Aules</u>	<u>Mestres</u>	<u>Auxiliars</u>	<u>Dependència</u>
C.N.V.Montserrat c.Nazaret	961	24	26	2	Estatal
C.N.Juan Ramon Jiménez-Av.Jordà	686	18	18	11	Estatal
Inst.Esc.Menéndez Pidal-Sinaf, 13	819	21	26	11	Privada
Esc.Parroquial Sant Genís	260	8	8	1	Església
	<u>2726</u>	<u>71</u>	<u>78</u>	<u>15</u>	

Abans de tot, cal dir que notem un superàvit extraordinari de més de 1.000 places; ens sembla un notable indicador de que les escoles de Sant Genís dels Agudells acullen un fort contingent d'alumnes dels barris veïns. Per altra banda, el promig d'alumnes/aula no és pas excessiu; 38 no és pas l'ideal, però tampoc és escandalós. L'escola que veritablement evidencia índexs més elevats és el col·legi nacional Verge de Montserrat que arriba als 40 alumnes/aula. En canvi, la institució escolar Menéndez Pidal, ostenta una mitja molt acceptable de 31 alumnes/aula.

Hi ha una desproporció favorable als nois en l'escolarització en aquests nivells (1). Malgrat que demogràficament hi ha sempre en aquests grups d'edat més nois que noies, les dades d'escolarització són notablement superiors. Les famílies d'altres zones urbanes potser trobaran més normal el desplaçament del noi i potser és aquesta la raó del desequilibri manifest evidenciat.

Diem finalment que la dependència dels centres és equitativa entre l'ensenyament públic i el privat.

III.3 El Batxillerat Unificat Polivalent i la Formació Professional

Aquesta etapa de l'ensenyament és la que més problemes planteja en aquests moments. La manca de places i de centres en els nostres barris origina un seguit de lluites i reivindicacions la majoria de vegades sense cap resultat efectiu. Per les dades que analitzarem tot seguit no sembla pas que aquest sigui el problema de Sant Genís.

La població del barri que es correspon a les edats d'aquesta etapa de l'ensenyament globalitza 796 persones, que representen el 24,2 % del total de població en edat escolar. Cal dir que en determinar

---

(1) Fem al·lusió a la dicotomia sexual sense haver-ne aportat les dades.

La nostra informació sobre el particular era excessivament fragmentada.

aquestes dades hi hem inclòit l'edat dels 17 anys; estem convençuts que així englobem la totalitat de les persones d'aquest grup, puix que al limitar-nos únicament als 16 anys podríem córrer el risc d'excloure algun grup de persones degut a la seva data de naixement.

De les zones del barri n'hi ha una que sobressurt en el que es refereix a la presència dels nois i noies d'aquesta edat: és la secció censal 93 que voreja el Passegg del Vall Hebró.

L'estàndard indicatiu de la Corporació Metropolitana de Barcelona, diu que el 70 % de les persones d'aquesta edat haurien d'ésser escolaritzats a BUP i el 30 % restant serien escolaritzats a Formació Professional. Al nostre barri de Sant Genís dels Agudells, segons aquests estàndards, es necessiten 558 places a BUP i 236 a F.P.

Amb aquesta referència, les dades de que disposem són les següents:

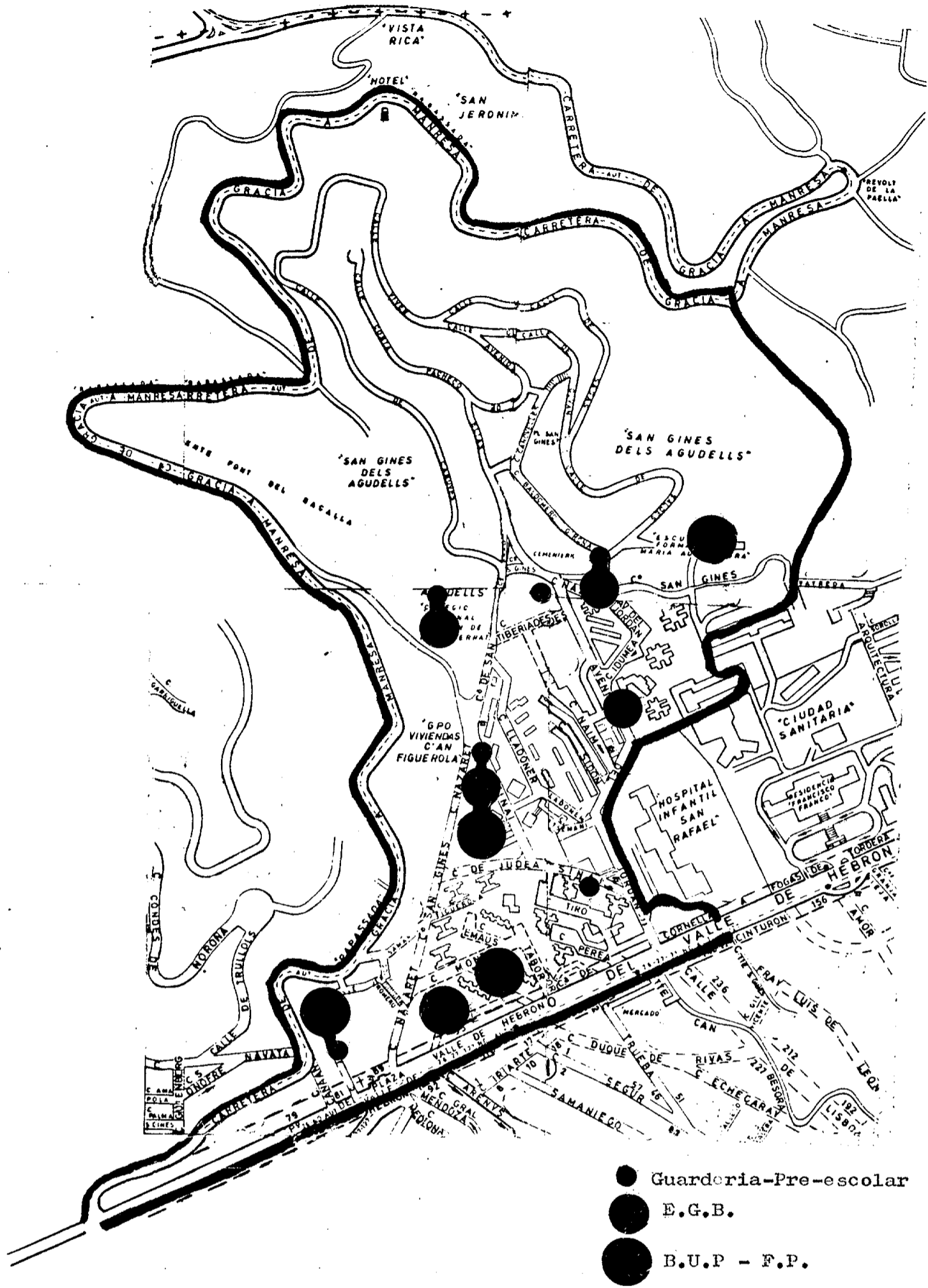
<u>Centres (BUP)</u>	<u>Alumnes</u>	<u>Aules</u>	<u>Professors</u>	<u>No docents</u>	<u>Dependència</u>
Inst.Esc.Menéndez Pidal	157		19	3	Privada
I.N.E.M.Vall Hebró	718	19	38	3	Estatal
Coop.Graciense de Vivendes	127		13		Privada
	1002	19	60	6	
(FP)					
C.N.F.P.P.Ribas	570	24	25	5	Estatal
C.F.P.M ^a Auxiliadora	395		27	6	Església
	965	24	52	11	
<u>Total</u>	<u>1967</u>	<u>43</u>	<u>112</u>	<u>17</u>	

Font: Corporació Metropolitana de Barcelona, 1978

Les places necessàries pel nostre barri són evidentment cobertes amb escreix. Enfront d'una demanda de 796 llocs escolars, tenim una oferta de 1967, a nivell global.

Si sectoritzem el BUP de la FP la realitat no varia en absolut, puix que els superàvits permaneixen tant en un lloc com en l'altre. Igualment és també molt positiva la relació numèrica alumnes/professor: és notable l'embalum del cos docent.

Pel que fa a les institucions, la Menéndez Pidal cobreix totes les etapes de l'ensenyament. És l'única de Sant Genís dels Agudells.

Conclusions:

Malgrat la claredat de l'exposició feta suara, ens sembla que val la pena subratllar unes constants que són les generalitzacions de la nostra anàlisi:

1. Es tracta d'un barri que, dins el seu àmbit geogràfic, aplega institucions docents de totes les etapes i nivells. La seva situació marginal fa que Sant Genís dels Agudells tingui l'aventatge d'ésser reduït i, per tant, que presenti facilitats de comprensió i d'anàlisi. A més, no és pas un barri de pas, sinó residencial.

2. Les places necessàries, no solament estan a bastament cobertes en totes les etapes, sinó que tenim la impressió que s'estan suplint els dèficits del barris veïns (Montbau, Penitents, Teixonera, etc.) almenys pel que es refereix a les primeres etapes de l'ensenyament; per a BUP i FP els centres existents tenen un radi d'acció molt més ampli que els límits del nostre barri.

3. Això no descarta pas la possibilitat de que hi hagi alumnes de Sant Genís que vagin fora del barri per a fer els seus aprenentatges escolars; però la configuració de la zona ens fa veure que aquesta segona alternativa és molt més improbable.

4. Hi ha encara un argument més a favor de la qualitat "física" dels equipaments escolars: és de que quasi la totalitat dels centres són edificis únics i exclusivament al servei de l'ensenyança. L'excepció la protagonitzen les guarderies instal·lades en pisos d'immobles destinats a viure-hi i a usos comercials.

III.4 Elements qualitius de l'estructura institucional de l'ensenyament al barri de Sant Genís dels Agudells

L'aproximació quantitativa feta fins ara, ajuda a entendre bàsicament l'estructura de l'ensenyament al barri. Però ens va semblar que tot el que ja ha estat dit podria molt bé completar-se per medi d'entrevistes adreçades a persones que treballen directament en el camp de l'ensenyament i que, per tant, teníem dret a suposar que coneixien directament la problemàtica i que serien, per tant, uns interlocutors molt ben situats per a emetre judicis generals i globals que afectessin a la situació de l'ensenyament al nostre barri.

Fou precisament amb aquest esperit que ens vam aproximar a un col·lectiu de sis persones i que fou confeccionat un guió d'interviu amb l'única finalitat d'encetar una conversa i que, per tant, es concretaria amb uns relats dels que en donem aquí únicament la síntesi.

Aquest guió era el següent:

a. Aproximació relativa a l'excedent possible de places escolars.

Hi ha molts infants de fora del barri de Sant Genís a les escoles?

b. Sobre qualitat de l'ensenyament:

-Es treballa en equip entre els mestres?

-Hi ha claustre constituït o per etapes?

-Es donen molts canvis de mestres? Per què?

-Instal·lacions escolars: piscina, laboratoris, gimnàs, sortides, audiovisuals...

c. Problemes de retrassos escolars (inadaptació infantil i solucions).

d. Relació escola-pares (paper que juguen aquests en la vida escolar).

Cal dir encara que fou estratificada aquesta petita mostra en funció de les diverses escoles de Sant Genís; és per això que hi són representats tots els nivells i també hi ha una estratificació ~~meta~~ en funció de la dependència de l'escola (pública, religiosa i privada). El nostre relat no pretén, de cap manera, individualitzar les institucions escolars, sinó descriure qualitativament la panoràmica general i global de Sant Genís dels Agudells.

El nostre primer interrogant feia referència a la dada ja trobada a l'anàlisi quantitativa del possible excedent de places escolars per respecte a la població infantil escolaritzable i a la hipotètica procedència forània de molts dels alumnes de les escoles del barri.

A grans trets, l'alumnat que acudeix a l'escola pública en els nivells de preescolar i de bàsica (C.N. Verge de Montserrat i C.N. Juan Ramon Jiménez) és d'una extracció social molt treballadora, exceptuant-ne una minoria que pertany a les professions mitges liberals. Aquesta minoria és particularment petita a la primera de les escoles nacionals esmentades. Per la seva banda, pel que fa a l'escola privada (I.E. Menéndez Pidal), només una minoria és d'extracció obrera i dona la imatge d'una institució força classista.

Per sectors, sembla que es podria fer esquemàticament la divisió següent: la parroquial de Sant Genís, el Solaz Infantil i el col·legi Verge de Montserrat acullen a una clientela que és més aviat de la zona alta del barri i que, per tant, és majoritàriament de famílies de Sant Genís. Inclús l'escola nacional va rebre una circular del Ministeri d'Educació i Ciència donant criteris d'admissió: el primer era el de tenir compte de la proximitat i el segon és el dels germans dels alumnes que ja són dintre l'escola; aquest segon criteri no hauria de comptar pels qui procedeixen de fora del barri. En línees generals, en aquestes escoles es tendeix a la regularització de que

tots els infants acollits siguin de la zona. Aquí no hem pas observat una saturació d'alumnes/aula, llevat d'una aula de pàrvuls que té 46 alumnes i una de tercer d'EGB que en té 44.

El sector dels blocs d'Inrenta, pel que a l'escolaritat es refereix, és acollit notòriament per la nacional Juan Ramón Jiménez. De totes maneres, aquí no queda tan evident l'esforç de que els alumnes siguin vertablement del barri ni que es dongui prioritats específiques a les famílies que hi habiten. Ningú sap definir veritablement els criteris de selecció de l'alumnat i sembla que hi juga un paper rellevant la influència i la cooptació personal del director del centre. Pel que fa als pàrvuls es tendeix manifestament a una saturació; però tota intervenció del barri al respecte ha estat completament impossible.

Finalment, l'escola Menéndez Pidal, privada, acull a alumnes de la part baixa de Sant Genís i de fora del barri; es calcula que aquests arriben al 70 %. De fet, és l'única institució escolar que disposa de transport propi. Per altra banda, després de l'Escola Parroquial de Sant Genís, fou pràcticament la primera del barri; va néixer l'any 1962. En aquells moments sí que pràcticament tots els seus alumnes eren de la zona; però amb la implantació posterior de les altres escoles, la Menéndez Pidal ha quedat relegada a un servei molt més ampli.

El nostre segon interrogant incidia en la qualitat de l'ensenyament intentant averiguar sobre alguns indicadors que ens semblaven prou rellevants.

L'única institució que sembla que no treballa en claustre de mestres és la nacional Juan Ramon Jiménez. Les altres, amb més o menys èxit, intenten fer reunions claustrals o per nivells. Al col·legi esmentat, només es fan uns seminaris de llengua pels mestres de segona etapa de bàsica i la raó de la manca de col·laboració entre els diversos professionals sembla que es troba en una concepció molt gerencial de l'autoritat per part de la direcció.

Quant a la rotació dels mestres, generalment, es tracta de plantilles relativament estables. Hi ha alguns casos d'interinitat; però són molt poc significatius en el conjunt de les plantilles professionals.

Pel que es refereix a les instal·lacions i els equipaments escolars, tractant-se d'institucions relativament recents, sembla que es disposa d'una infraestructura força adequada. Un indicador important són les sortides escolars a la ciutat o a les comarques que pràcticament totes les escoles realitzen. Quan els pressupostos de les esco-

les són insuficients, les entitats financeres del barri hi col.laboren. Per la resta, tant els esports, com els laboratoris, com les instal.lacions de gimnàsia, com els audiovisuals, com els exercicis espirituals (a l'Escola Menéndez Pidal), etc. estan molt ben equipats en general.

Un problema que, de moment, es presenta com a força difícil de resoldre, és el de les classes de català, precisament perquè la majoria dels mestres són immigrants. Només l'escola privada té una bona solució a aquesta qüestió partint de la seva mateixa ideologia; però a les escoles nacionals no està resolt de cap manera i inclús van tenir alguns mestres de català que, en no arribar-los-hi la dotació, van deixar de fer les classes.

Per confidència dels nostres interlocutors, la inadaptació infantil només afecta a casos verdaderament aïllats; generalment, és deguda a retrassos escolars provocats per una manca d'escolaritat prèvia i d'altres es tracta de veritables nens difícils. Els nostres entrevistats parlen a partir de l'experiència diària sense haver fet dels casos una investigació prèvia. A la nacional Juan Ramón Jiménez s'han establert dos cursos de recuperació portats pels mateixos mestres. A la privada Menéndez Pidal s'adopta la solució de parlar-ne directament amb els pares i cercar un tractament fora del barri i de l'escola. Amb tot, tothom reconeix que dintre l'escola no estan pas resoltes les coses i que la que l'angoixament dels mestres es deixa fàcilment traslluir. El problema, precisament per ésser general, no és pas una novetat a Sant Genís.

La darrera de les nostres qüestions incidia sobre la relació entre l'escola i les Associacions de Pares. Aquí, als nivells que estem describint, hi ha una mica de tot: des del col.légi Verge de Montserrat en el que fa un any va deixar de funcionar l'organisme dels pares per causa de la conflictivitat que van portar les permanències i, segons els nostres interlocutors, de la infiltració dels pares en competències exclusives dels mestres; a la Menéndez Pidal on sembla que hi ha una Associació molt bona, acceptant la ideologia de l'escola i col.laborant amb la mateixa amb tot; fins a la nacional Juan Ramón Jiménez on la identificació dels pares amb la direcció és total per causa dels mutus i recíprocs interessos i que fa, per tant, de l'Associació una entitat "fantasma" creada a la imatge i semblança de la direcció. En aquestes condicions, l'organització dels pares juga un paper de pantalla exterior, de cara a fora; no hi ha labor constructiva ni de diàleg. En el fons, són fàcilment identifi-

cables els tentàculs i les ramificacions de l'Associació de Caps de Família en aquesta Associació de Pares.

Els problemes de les relacions entre pares i escola vénen afavorits per la mateixa Inspecció d'Ensenyament Primari que té un interès manifest d'enfrentar pares i mestres; com que es constata que aquests se l'hi han escapat, pretén mantenir el seu control i la seva incidència a l'escola a través de l'Associació de Pares.

Parlem finalment de les dues institucions existents al barri de BUP i Formació Professional: Me Auxiliadora i Patronat Ribas.

Diem, en primer lloc, que ambdues són d'un àmbit d'influència molt superior al barri de Sant Genís; és a dir, acollint alumnes del barri, reben un alumnat de tota la zona contigua: Horta, Carmel, Montbau, Teixonera, Penitents...

El de Me Auxiliadora és exclusivament femení i es dedica a la Formació Professional d'administratives, delineants i químiques. L'ensenyament arriba fins a la "maestria" industrial. És un col·legi privat i dependent d'una comunitat religiosa.

Pel que fa al Patronat Ribas, el curs 1977-1978 va ésser testimoni d'una agitació escolar molt forta portada a terme pel col·lectiu "escoles en lluita" tal com hem fet esment més amunt. Això va portar a una conflictivitat molt dura i a unes interrupcions constants de la vida acadèmica, sobretot en el que afecta a la Formació Professional, puix que en el BUP les aigües sempre han estat més calmades. Es va arribar a un tancament que va tenir una duració de dos mesos.

Tot plegat va donar al barri de Sant Genís una certa mala fama per causa de la seva poca integració al barri i perquè tot es veia veritablement molt brut, trencat i amb un tipus d'alumnat molt contracultural: melenuts, mal vestits, mal educats, etc.

Malgrat tot, sembla que aquesta situació ha canviat perquè pel curs vinent 1979-1980 s'estan inscribint força alumnes de Sant Genís (d'altres interlocutors ens han negat aquest fet) i sembla que les coses comencen a anar per un altre camí.

Però, què passa exactament al "Ribas"? És la pregunta que ens hem fet insistentment. I ningú ens ha donat una resposta fefaent. Ens han dit que és una experiència pilot (1) que ha fracassat; que està molt bé que hi hagin utopies, però que es tracta també de trepitjar a terra; que no tot són flors i violes; que els alumnes quan accedeixen

---

(1) L'experiència pilot consistí en que el barri, els pares i els alumnes s'escollien els professors i es va entrar en un conflicte obert amb el Ministeri d'Educació i Ciència.

a la Formació Professional i que acaben de sortir dels nivells de bàsica, estan ja fatts de la disciplina que han sofert... etc. S'ens han dit moltes coses; però la gent no vol parlar i s'ens ha fet impossible treure'n l'aigua clara. Malgrat tot, amb varis interlocutors del barri i de les escoles havíem arribat a la impressió que només faltava un cop de mà -no sabem què- per a dilucidar veritablement l'entrallat de l'assumpte.

Preferim expressar la nostra sorpresa davant el judici d'una situació que es fa molt difícil d'interpretar perquè no hi ha qui en vulgui fer menió. La nostra conclusió és que els fets són aquests i així els deixem transcrits.

IV. Les activitats productives a Sant Genís

El nostre barri no és pas, de cap manera, industrial. Les activitats de transformació són d'una dimensió molt reduïda. Les úniques empreses que tenen uns col·lectius de treballadors relativament importants i que tenen també un embalum de producció mínimament notable, són les següents:

- SET, S.A. (Suministro y Explotación del Transporte S.A.)
- AYESSA o AIRESA (Acondicionamiento y Purificación de Aire S.A.)
- CEDISA (automatització) (Comercial Espanola para la Difusión Industrial S.A.)
- Idea Mueble (magatzem)
- LETEL

Per a l'anàlisi i la descripció que segueix, hem mantingut sempre la distinció entre la part alta i la part baixa, per dues raons: la primera, és perquè aquesta diferenciació teòrica es correspon a dues dimensions diverses pel que fa a l'estatus socio-econòmic (tenint compte únicament la distribució ja analitzada de les categories socio-econòmiques) i a la densitat demogràfica dels habitants. La segona, és perquè tant el tipus d'activitat com el ram són sensiblement diferents segons es tingui compte de la part alta (corresponent teòricament a la zona del barri que es troba per sobre la parròquia de Sant Genís) o la part baixa del nostre barri.

IV.1 Els rams d'activitat

Es tracta ara d'una relació purament descriptiva de les activitats de cadascun dels rams, distingint sempre entre la part alta i la baixa; deixarem per a més tard l'anàlisi global del conjunt.

1.1 Ram de l'alimentació (1)

	<u>Part Alta</u>	<u>Part Baixa</u>
Taverna	1	-
Polleria	1	1
Queviures	2	11
Bar	5	10
Granja-Lleteria	1	4
Xurreria	1	-
Pesca salada	1	-
Peixeteria	-	2

(1) Aquesta informació és el·laborada sobre els llistats de la Càmera de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona.

Restaurant	-	1
Tocineria	-	3
Confiteria	-	1
Pa	-	1
Esparteria	-	2
<u>1.2 Ram tèxtil</u>		
Merceria	3	3
Tintoreria	-	2
Botiga teixits	-	2
Modista	-	1
Taller gènere punt	-	1
<u>1.3 Ram de la fusta</u>		
Papereria	2	5
Ebanisteria	2	-
Ferreteria	1	-
Fusteria	-	3
Editorial	-	1
Tapiceria	-	1
Drapaire	-	1
Llibreria	-	1
Quiosc	-	2
Magatzem fusteria	-	1
<u>1.4 Ram del calçat</u>		
Fabricació maletes	-	1
Sabataria	-	2
Ràpid	-	2
<u>1.5 Ram de la química</u>		
Drogueria-perfumeria	2	6
Farmàcia	1	1
Herboristeria	-	2
<u>1.6 Ram de la construcció, vidre i ceràmica</u>		
Treballs d'obres(guix...)	1	5
Fusteria-construcció	5	-
Paletes	5	4
Fontaneria	-	1
Constructor	-	1
Decoració	-	1
Lampisteria-construcció)	-	1

Rajoleria	-	1
Jardineria	-	1
Ceràmica	-	1

1.7 Ram de la metal.lúrgia

Lampista (botiga)	2	3
Decoració (articles)	-	1
Reparació electrodomèstics-		3
Mecànic	-	1
Ferreteria (bòtiga)	-	1
Venda electrodomèstics	-	4
Lampista (reparacions)	-	2
Xatarrereria	-	2

1.8 Ram de les activitats diverses

Transports	32	61
Perruqueria senyores	3	7
Viatges (autocar)	1	-
Jogueteria	2	-
Botigues-bromes	-	3
Bellesa	1	-
Taxistes	-	43
Floristeria	-	1
Manicura	-	1
Fotògraf	-	1
Caixa Estalvis	-	1
Escoles	-	3
Parvularis	-	3
Altres	1	-

1.9 Síntesi i comparació absoluta i relativa d'aquesta informació

	<u>Part Alta</u>		<u>Part baixa</u>		<u>Total</u>	
	<u>Absolut</u>	<u>%</u>	<u>Absolut</u>	<u>%</u>	<u>Absolut</u>	<u>%</u>
Alimentació	12	15'8	36	15'6	48	15'7
Tèxtil	3	3'9	9	3'9	12	3'9
Fusta	5	6'6	15	6'5	20	6'5
Pell, calçat, paper	-	-	5	2'2	5	1'6
Química	3	3'9	9	3'9	12	3'9
Construcció	11	14'5	16	6'9	27	8'8
Metal.lúrgia	2	2'6	17	7'4	19	6'2
Activitats diverses	40	52'6	123	53'5	163	53'3
	76	100	230	100	306	100

Notem en el quadre precedent una distribució relativa sensiblement idèntica en una i l'altra part del barri; però cal notar només una excepció: la construcció que com activitat productiva és molt més nombrosa a la part de dalt de Sant Genís que a la part baixa.

Per altra banda, cal considerar que, dintre del còmput global d'activitats socio-econòmiques la part baixa del nostre barri té ella sola el 75 % de les mateixes.

No ens sembla que d'aquestes dades poguem dir res més al respecte.

IV.2 Els tipus d'activitat

Anem ara a fer l'anàlisi comparativa dels dos sectors de Sant Genís segons es tracti d'activitats de fabricació, artesania, comerç o serveis. A l'anàlisi descriptiva prèvia, mantindrem també la mateixa classificació per rams d'activitat.

2.1 Alimentació

	<u>Part Alta</u>	<u>Part Baixa</u>	<u>Total</u>
Indústria	-	1	1
Artesania	-	1	1
Comerç	6	24	30
Serveis	6	10	16
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	12	36	48

2.2 Tèxtil

Indústria	-	2	2
Comerç	3	5	8
Serveis	-	2	2
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	3	9	12

2.3 Fusta

Indústria	1	2	3
Artesania	2	2	4
Comerç	1	11	12
Serveis	1	-	1
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	5	15	20

2.4 Pell i calçat

Indústria	-	2	2
Artesania	-	1	1
Comerç	-	2	2
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	-	5	5

2.5 Química

Comerç	3	9	12
--------	---	---	----

2.6 Construcció, vidre i ceràmica

Artesania	11	10	21
Comerç	-	2	2
Serveis	-	4	4
	11	16	27

2.7 Metal.lúrgia

Indústria	-	4	4
Artesania	2	2	4
Comerç	-	11	11
	2	17	19

2.8 Activitats diverses

Artesania	-	3	3
Comerç	2	4	6
Serveis	38	116	154
	40	123	163

2.9 Síntesi i comparació relativa d'aquesta informació

	<u>Part Alta</u>		<u>Part Baixa</u>		<u>Total</u>	
	<u>Absolut</u>	<u>%</u>	<u>Absolut</u>	<u>%</u>	<u>Absolut</u>	<u>%</u>
Indústria	1	1'4	11	4'7	12	3'9
Artesania	15	19'7	19	8'3	34	11'1
Comerç	15	19'7	68	29'6	83	27'1
Serveis	45	59'2	132	57'4	177	57'8
	76	100	230	100	306	100

Poques són les diferències observades en cadascuna d'aquestes distribucions. Lògicament, el predomini dels tipus d'activitat de tota mena s'observa a la part baixa si exceptuem l'artesania la qual manifestament, amb nombres relatius, es dona sobretot a la part alta de Sant Genís dels Agudells.

Malgrat tot, el conjunt del nostre barri té molt poca relevància en quant a les activitats de fabricació i, en canvi, té molta importància pel que es refereix a les activitats comercials i, sobretot, de serveis. Com ja hem vist precedentment, aquests serveis són notables dintre el ram de les activitats diverses i, dintre d'aquestes, els transports i els taxistes.

Tot plegat, ens confirma en el que dèiem al començament de que Sant Genís dels Agudells és, sobretot, un barri residencial on les activitats dels seus veïns es realitzen notòriament i majoritàriament fora del mateix.

IV.3 Aproximació a l'estatus socio-econòmic del barri: l'estalvi

La importància de la valoració socio-econòmica dels veïns d'una àrea determinada, no pot fer-se sense una aproximació indirecta. Ni la possessió material d'uns béns, ni certes conductes de cara al diner, poden ésser avui per avui suficientment aclaratòries i definitives de cara a la definició d'un estatus mig d'una col·lectivitat de població.

Es per això que la millor font informativa és la conducta de les persones de cara a l'estalvi relatada pels treballadors en aquest camp. Només hi ha una oficina d'estalvi popular al nostre barri i ens hem posat en contacte amb ella per a conèixer alguns extrems en la matèria. Aquest relat és purament i simple, la síntesi d'aquestes informacions verbals; es tracta d'una apreciació general, no pas d'una pormenorització quantificada de la importància i relleu de l'estalvi a Sant Genís dels Agudells.

L'estalviador al nostre barri, segons confiança dels nostres informants, és el peó i els petits comerciants assentats a Sant Genís; això afecta a pràcticament el 90 % de l'estalvi existent.

S'ha experimentat recentment una recessió notable de l'estalvi de la classe obrera; tant l'atur com la disminució de la jornada laboral amb la reducció de les hores extres expliquen sobradament aquesta manca de creixement de l'estalvi del treballador.

Malgrat aquest fenomen conjuntural, s'ha notat darrerament una inclinació del públic per les llibretes a termini, el que pot donar una idea d'una educació econòmica més progressista; de totes maneres, encara la típica llibreta a la vista és l'estavi predominant.

Per altra banda, les hipoteques o crèdits, degut a la manca de construccions recents, no es sol·liciten amb la freqüència de temps passats. A més, els mateixos preus dels habitatges existents, que no estan pas a l'abast dels treballadors, determinen que també aquesta demanda sigui escassa.

Els sistemes de compra per aplaçaments, té una importància rellevant en un barri obrer com el de Sant Genís dels Agudells. El poder adquisitiu d'aquestes persones és realment insuficient per a fer compres d'importància i el sistema de lletres, amb tots els perills que comporta, els permet realitzar adquisicions que, d'altra manera, ja mai posseirien.

IV.4 Els treballadors del barri a les empreses de la zona

A grans trets i tal com hem pogut veure en els diferents apartats de la nostra recerca, Sant Genís dels Agudells no és un barri industrial, sinó residencial. Amb tot, hi ha una gran empreses emplaçades a la zona que, encara que no exhaustivament, sabem la quantitat de persones i veïns del barri de Sant Genís que hi tenen les seves activitats. Heus aquí aquesta relació global:

<u>Nom de l'empresa</u>	<u>Domicili</u>	<u>Nombre treballadors</u>	<u>Són de S.Genís</u>
Banc de Bilbao	c/Sinaf	3	1
Caixa d'Estalvis	Getsemaní	7	0
Idea mueble	Av.Jordà	11	3
Escanwain	Getsemaní	1	0
Mobles EPO	Av.Jordà	4	0
Hosp.Sant Rafel	"	174	26
Letel	"	80	4
Cedisa	"	45	12
Autoescola Gato Negro	Tiro	5	0
Fusteria	Olvan	4	0
Coop.Sant Genís	Tiro	9	7
Sadelta	Av.Jordà	7	1
Residència F.F.	Vall Hebró	±6.000	?
Airesa	Av.Jordà	40	?
Magatzem Malcon	Nazaret	3	?

Aquesta petita descripció ens confirma plenament en el fet que la majoria dels treballadors del nostre barri realitzen les seves activitats professionals fora del nostre barri. No ens atrevim a aproximar-nos més a aquesta realitat per por de no ajustar-nos a la realitat concreta.

Conclusions

Sant Genís dels Agudells evidencia una situació genèrica que deixa entendre problemes, deficiències i cobertures. Heus aquí, de manera molt sintètica, algunes generalitzacions que es desprenen d'aquesta anàlisi.

1ª/ La situació geogràfica i marginal de Sant Genís ha possibilitat que a la postguerra el nostre barri fos un lloc apte pel refugi de la immigració més pobre, on hi havia un espai per a l'edificació de les pròpies barraques.

2ª/ El creixement i l'expansió de la ciutat, els vials de comunicació, la instal·lació de grans equipaments sanitaris han en certa manera desmarginalitzat el barri, tot fent d'ell un lloc preuat i cotitzat.

3ª/ La transició d'un nivell a l'altre s'ha fet en diferents etapes que han quedat reflexades físicament: la primera va consistir en l'erradicació del barraquisme i el naixement dels blocs de SADIS i les cooperatives de la part de la muntanya on s'hi ha asentat la classe obrera més modesta. La segona etapa, caracteritzada per la promoció d'Inrenta, pensats i fets per a una clientela amb més poder adquisitiu. L'Avinguda del Jordà és la línia divisòria d'aquestes dues zones.

4ª/ Aquesta duplicitat es fa palesa també quan penetrem tant la realitat urbanística com demogràfica: per una part tenim dèficits notables de tot tipus junt amb una població obrera i immigrada; per l'altra, s'hi descobreix una urbanització agradable amb veïns professionalment ben qualificats i amb forta incidència dels catalans.

5ª/ L'especulació del sòl a la part alta ha destruït ecològicament tot el vessant de la muntanya i la petita vall que es forma als seus peus. Es fa necessari un pla que ordeni mínimament la zona i eviti posterior destruccions. Aquesta és precisament la problemàtica que ha escrit durant massa anys la història del barri.

6ª/ El barri de Sant Genís dels Agudells és plenament dormitori; els pocs llocs de treball existents, són ocupats la seva majoria per personal de fora del barri. Cal constatar la presència notable de transportistes i del ram de la construcció.

7ª/ A diferència de molts altres barris perifèrics de Barcelona, Sant Genís dels Agudells no presenta pas problemes escolars almenys en el seu aspecte quantitatiu; el superàvit de places està al servei de barris veïns i potser no tant veïns.

Una altra qüestió és l'aspecte qualitatiu que pensem que no presenta pas, a grans trets, diferències ostensibles amb realitats de tots conegudes. Amb tot, sempre hi ha característiques pròpies de cadascun dels llocs: escoles classistes, conflictes pares-escola, manca d'equipaments, manca d'una autèntica pedagogia, poca col.laboració entre els mestres,...

EPILEG

"Sant Genís dels Agudells. Poble estès en els vessants més pronunciats dels turons de Sant Cebrià, la Font Gropa i Torre Baró, que conserva gairebé idèntica l'estructura inicial de casetes unifamiliars aïllades, algunes d'autoconstrucció, malgrat molts blocs també aïllats de construcció recent. Els carrers actuals, derivació dels preexistents camins fressats a la muntanya, són difícilment accessibles i completament desprovistos de qualsevol mena d'infraestructura. Les comunicacions són igualment inexistents. Els preus del sòl són molt baixos, i per tant les perspectives de canvi són molt reduïdes". (p.59)

"Hi ha un seguit de tipologies d'àrees urbanes que presenten només inconvenients urbanístics, amb una degradació notable i els preus del sòl relatius més baixos de Barcelona. Entre aquestes, cal comptar-hi Sant Genís dels Agudells". (p.112)

Raimon BONAL i Joan COSTA, SOL URBA I CLASSES SOCIALS. Materials per a una política municipal. Publicacions de la Fundació Jaume Bofill, Barcelona, Editorial Blume, maig 1978.

I N D E X

Introducció.....	p.2
I.La història completa de Sant Genís dels Agudells..	p.5
I.1 Els orígens	
I.2 Els inicis del poblament actual	
I.3 L'Associació de Caps de Família de Sant Genís i Lladoner	
I.4 L'Associació de Veïns de Sant Genís i Lladoner	
I.5 La problemàtica dels lloguers a Sant Genís dels Agudells	
I.6 Les raons d'una lluita urbana: les condicions urbanístiques	
I.7 D'altres situacions de lluita i conflictivitat	
I.7.1 Salvem Martí Codolar per a Barcelona	
I.7.2 Guerra al II Cinturó de Ronda	
I.7.3 L'alternativa és la potenciació del transport públic	
I.7.4 L'Orfelinat Ribas	
I.7.5 La recuperació de la Casa Amarilla	
I.7.6 La creació de la Coordinadora d'entitats	
I.8 De la situació actual de Sant Genís dels Agudells:	
la vivenda, el mercat i la salut	
I.8.1 L'habitable a Sant Genís dels Agudells	
I.8.2 El mercat	
I.8.3 La salut i l'assistència sanitària	
II.Anàlisi demogràfica de Sant Genís dels Agudells...	p.32
II.1 Evolució de la població	
II.2 La població actual i la seva distribució territorial	
II.3 Sexe i estat civil	
II.4 L'edat de la població	
II.5 L'origen o naturalesa de la població	
II.6 Temps de residència al barri de Sant Genís	
II.7 Qualificació professional	
II.8 Composició familiar	
II.9 La ideologia al barri de Sant Genís.Les eleccions democràtiques	
III.L'ensenyament a Sant Genís dels Agudells.....	p.51
III.1 El preescolar	
III.1.1 La població en edat preescolar	
III.1.2 Els equipaments de preescolar	
III.2 L'educació General Bàsica	
III.3 El Barxillerat Unificat Polivalent i la Formació Professional	
III.4 Elements qualitatius de l'estructura institucional de l'ensenyament al barri de Sant Genís dels Agudells.	

IV. Les activitats productives a Sant Genís.....	p.63
IV.1 Els rams d'activitat	
IV.2 Els tipus d'activitat	
IV.3 Aproximació a l'estatu socio-econòmic del barri: l'estalvi	
IV.4 Els treballadors del barri a les empreses de la zona	
Conclusions.....	p.70
Index.....	p.72